

Karty mieszkańca w rej. wileńskim »2

Zmiany 8 na początku numeru telefonu należy zamienić na +370 »10

Największe wyzwania dla Ukraińców w krajach bałtyckich »11

Cztery lata życia w cieniu wirusa »19

Druga rocznica wojny w Ukrainie: „Finał powinien być tylko jeden”



Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

24 lutego minęła druga rocznica rozpoczęcia się pełnowymiarowej inwazji Rosji w Ukrainie. Wołodymyr Zelenski podkreślił, że wojna nie może zakończyć się niczym innym niż zwycięstwem Ukrainy. W Wilnie zorganizowano marsz poparcia i solidarności, który zakończył się wiecem z udziałem przywódców kraju. »6-7

Drugi charakterystyczny „spacerek” po Wilnie »8-9



ISSN 1392-0405



9 771392 040028

Artur Płokszt o dronach w wojsku litewskim »12-13



KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 260 84 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski, Anna Pieszko,
Antoni Radczenko, Marian Paluszkiewicz — fotoreporter.

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. +370 685 040 84),
kolport@kurierwileński.lt), Jolanta
Balkiewicz — reklama (tel. +370 260
84 44, reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materialių niezamųowionych redakcija
nie zwraca. Zastrzega sobie prawo
do skracania i adiustacji tekstų.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.



DIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH



Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Karty mieszkańca w rejonie wileńskim

W rejonie wileńskim będą wdrożone karty, które przewidują szereg ulg i zniżek dla mieszkańców.

Justyna Giedrojc

Radni Samorządu Rejonu Wileńskiego z ramienia partii Akcji Wyborczej Polaków na Litwie-Związku Chrześcijańskich Rodzin (AWPL-ZChR) oraz Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej (LPS) zgłosili propozycję wprowadzenia Karty Mieszkańca Rejonu Wileńskiego.

— Dzięki partnerom, którzy dołączyli do projektu karta będzie posiadać wiele zniżek i ulg dla mieszkańców naszego rejonu — zapowiada Waldemar Urban, radny z ramienia partii AWPL-ZChR w radzie Samorządu Rejonu Wileńskiego.

KARTA DLA KAŻDEGO

Uprawnienia do karty będą przysługiwać osobom, które zadeklarowały swoje miejsce zamieszkania na terenie Samorządu Rejonu Wileńskiego.

— Obecnie w rejonie mieszka ponad 100 tys. osób. Szacujemy, że około 50 tys. skorzysta z możliwości posługiwania się kartą. Aby ułatwić naszym mieszkańcom korzystanie z karty, będzie ona także dostępna zarówno w formie karty plastikowej jak też aplikacji mobilnej. Proces tworzenia takiej aplikacji wymaga czasu. Planujemy, że karta zacznie działać w końcu b. roku lub na początku przyszłego. Tego rodzaju karty posiadają już mieszkańcy niektórych rejonów, m.in. kłajpedzkiego. Mieszkańcy Wilna nie mają na razie możliwości korzystania z tego rodzaju



■ Waldemar Urban

karty — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” Waldemar Urban.

ZAWARTA UMOWA

Wdrożenie Karty Mieszkańca Rejonu Wileńskiego zostało przewidziane w umowie o współpracy, która latem 2023 r. została zawarta między merem rejonu wileńskiego Robertem Duchniewiczem oraz przewodniczącymi samorządowych frakcji AWPL-ZChR oraz LPS. Wdrożenie karty było także zawarte w programie tych ugrupowań politycznych.

— Posiadaczom kart będą przysługiwać ulgi

m.in. podczas korzystania z komunikacji, działalności sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej, zwiedzania muzeów i innych samorządowych placówek kulturalnych. Dzięki zaangażowaniu naszych partnerów biznesowych dla posiadaczy kart będą przewidziane ulgi w sektorze usługowym. Mamy nadzieję, że nasi przedsiębiorcy zaoferują mieszkańcom różne zniżki. Od cateringu po usługi kosmetyczne. Każda firma, dla której ważny jest mieszkaniec Wileńszczyzny, będzie mogła przyłączyć się do tej inicjatywy — mówi Urban.

Nową koncepcję opracowuje zainicjowana przez mera rejonu wileńskiego grupa robocza. W jej skład weszli członkowie rady, przedstawiciele administracji oraz przedsiębiorców. Szacuje się, że koszty wdrożenia nowej inicjatywy wyniosą 25 tys. euro. Środki na ten cel będą pochodzić z budżetu samorządowego. ■

Fot. Marian Paluszkiewicz



Posiadaczom Karty Mieszkańca Rejonu Wileńskiego będzie przysługiwał szereg ulg, m.in. związanych z korzystaniem z komunikacji



■ Rys. Władysław Mickiewicz

Białoruś: Łukaszenka znów wystartuje w wyborach prezydenckich

Na Białorusi zakończyły się w niedzielę trwające od tygodnia połączone „wybory” do parlamentu i władz lokalnych. Niezależni eksperci nazywają je rytuałem i treningiem przed przyszłorocznymi wyborami prezydenckimi.

Start w nich zapowiedział w niedzielę Alaksandr Łukaszenka.

Jak powiadomił portal Zierkało, o godz. 20 czasu lokalnego ogłoszono zakończenie głosowania i zamknięcie lokali wyborczych. W „wyborach” nie uczestniczyli opozycyjni kandydaci, zabrakło również niezależnych obserwatorów.

W tej kampanii po raz pierwszy doszło do połączenia wyborów, co umożliwiły zmiany w białoruskiej konstytucji. Wybory zostały też przesunięte w czasie.

„Wybory lokalne w ogóle powinny były się

odbyć jeszcze w 2022 roku, a parlamentarne — w 2023 roku, ale chodziło o to, żeby jak najbardziej odsunąć to w czasie (od protestów po sfalszowanych wyborach prezydenckich, które rozpoczęły się w 2020 roku — PAP). Obie kampanie zostały przesunięte pod pretekstem jednego dnia głosowania” — powie-



■ Alaksandr Łukaszenka
Fot. EPA-ELTA

dział PAP politolog Alaksandr Kłaskouski.

Nazywając obecne „wybory” rytuałem, który ma potwierdzić „legitymację” Łukaszenki i stać się treningiem dla aparatu państwowego przed przyszłorocznymi wyborami prezydenckimi analitycy oceniają, że Łukaszenka po raz kolejny sięgnie po władzę. Przewidywania te potwierdziły się w niedzielę. Pytany podczas głosowania, czy wystartuje w wyborach Łukaszenka odpowiedział, że „pójdzie (na wybory)”.

Główny dzień głosowania w niedzielę poprzedzony był na Białorusi pięciodniowym głosowaniem przedterminowym. Według Centralnej Komisji Wyborczej całościowa frekwencja wyborcza wyniosła 72,98 proc. ■

PAP

Imieniny

27 lutego

Anastazji, Achacjusza, Anny, Auksencji, Bazylia, Gabriela, Juliana, Laili, Leandra, Orfeusza, Prokopa, Sirostawa

28 lutego

Antonii, Augusta, Bogurada, Faliboga, Gai, Gajusza, Hilarego, Józefa, Kai, Lecha, Ludomira, Makarego, Oswalda, Romana, Sylwana, Tymoteusza

Cytat dnia

„Obecnie nie ma warunków, by Rosja ośmieliła się napaść na NATO”
— oświadczył dowódca łotewskich sił zbrojnych generał Leonids Kalninsz.

Liczba dnia

2110

euro przed odlicze-

niem podatków wynosiła średnia wypłata na Litwie w czwartym kwartale 2023 roku.

SEJM Zmiany regulacji dot. wydatków parlamentarnych



Przewodnicząca Sejmu Viktorija Čmilytė-Nielsen omówiła możliwe zmiany w regulacji funduszy parlamentarnych z liderami ugrupowań. Polityk spotkała się ze starostami frakcji kierownictwem w celu omówienia wątpliwości dotyczących wydatków parlamentarnych. Istnieje możliwość wprowadzenia poprawek do Konstytucji. Inicjatywa „Skaidrinam” dziennikarza Andriusa Tapinasa ujawniła, że niektórzy posłowie mogą używać funduszy na prywatne cele. Posłowie mają określoną miesięczną kwotę na pokrycie kosztów związanych z działalnością parlamentarną. Sejm w ubiegłym roku wydał ponad 2 mln euro na ten cel, podobnie jak w 2022 r. Niektórzy posłowie wydali całą przewidzianą kwotę. Propozycje zniesienia wydatków na rzecz zwiększenia wynagrodzeń spotkały się z trudnościami proceduralnymi. Konstytucja głosi, że wydatki parlamentarne są refundowane z budżetu państwa.

ROLNICTWO Litwa nie planuje blokady ukraińskiego zboża

„Litewscy rolnicy nie będą blokować ukraińskiego zboża” — przekazał przewodniczący Litewskiego Stowarzyszenia Producentów Zboż, Aušrys Macijauskas. Polscy rolnicy planują blokady przeciwko importowi z Ukrainy, jednak rolnicy litewscy nie dołączą do protestu. Rosyjskie zboże jest większym problemem dla Litwy, niż ukraińskie. Polska

przygotowuje nowe blokady, a doradca litewskiego ministra rolnictwa Rokas Petrašiūnas twierdzi, że presja na polskich rolników jest wyższa niż na litewskich. Konflikt może być podkręcany przez siły zewnętrzne. „Ukraińskie zboże boli Polaków bardziej, ponieważ są oni blisko granicy (ukraińskiej — przyp. red.), więc oczywiste jest, że bardziej boli ich chyba zboże ukraińskie, niż rosyjskie” — mówił w radiu LRT doradca ministra.

ROLNICTWO Litwa nie wprowadzi zakazu rosyjskiego zboża

Litwa nie podąży za przykładem Łotwy i nie zamierza wprowadzić całkowitego zakazu importu rosyjskich zbóż. Ministerstwo Rolnictwa obiecuje nowe ograniczenia w imporcie, nie zakazując go. Decyzja jest wynikiem presji międzynarodowej, a Litwa może tylko częściowo podążać za przykładem Łotwy. Rolnicy domagają się działań mających na celu ograniczenie tranzytu rosyjskiego zboża. Łotewski zakaz będzie obowiązywał do połowy 2025 r.

MIGRACJA Przyjeżdża mniej Białorusinów, firmy się reorientują

Liczba Białorusinów przyjeżdżających na Litwę spada, a firmy przestawiają się na pracowników z innych krajów — informuje Evelina Gudžinskaitė z Departamentu Migracji. „Skala przyjazdu Białorusinów nieznacznie zmalała, firmy teraz wołają pracowników z krajów o mniejszym ryzyku, np. Uzbekistanu czy Kirgistanu” — mówiła dyrektor departamentu w radiu LRT. Kontrole obywateli Białorusi są wzmocnione, a na Litwie mieszka obecnie ok. 62,5 tys. Białorusinów. Departament Migracji oraz VSD dokonują precyzyjnych badań migracji. Departament monitoruje również osoby związane z reżimem Łukaszenki. Około 80 proc. migrantów uznanych przez VSD za potencjalnie groźnych dla

państwa to Białorusini, z których duża część jest związana z reżimem Łukaszenki.

PREZYDENT Konferencja w Paryżu o wsparciu dla Ukrainy

Prezydent Gitanas Nausėda wziął udział w konferencji w Paryżu poświęconej wzmocnieniu wsparcia dla Ukrainy. Jak podaje biuro prezydenta, udział w międzynarodowym spotkaniu był odpowiedzią na zaproszenie prezydenta Francji Emmanuela Macrona. Prezydent podkreślił, że natychmiastowe wsparcie ze strony Zachodu dla Ukrainy jest kluczowe, aby ten kraj mógł stawić czoła rosyjskiej agresji.

SEJM Na Litwę przyjeżdża ukraińska delegacja

Wiceprzewodnicząca Rady Najwyższej Ukrainy Ołena Kondratiuk wraz z delegacją w tym tygodniu odwiedzają Litwę na zaproszenie parlamentu. Spotkania z litewskimi politykami mają na celu omówienie wsparcia dla Ukrainy, integracji z UE i sytuacji Ukraińców na Litwie. Omówiona będzie współpraca parlamentarna i międzynarodowe wsparcie dla Ukrainy.

RELACJE LT-UA Ciężarówki do rozminowywania za 1 mln

Centralna Agencja Zarządzania Projektami (CPVA) nabywa cztery lekkie ciężarówki do rozminowywania dla ukraińskiej Państwowej Służby Sytuacji Nadzwyczajnych za ponad 1 mln euro. Zakup dokonany będzie w ukraińskiej firmie Validus special auto za 1,32 mln euro (bez VAT) zgodnie z umową z grudnia ub. roku. Eglė Uleckienė, dyrektorka Wydziału Programów Litewskich i Wielostronnych CPVA, podkreśliła, że ciężarówki stanowią część projektu finansowanego przez UE mającego na celu wsparcie rozminowywania Ukrainy. Całkowity budżet projektu wynosi 20 mln euro.

Projekt ma zapewnić Ukrainie wsparcie w zakresie rozminowywania oraz trwałe rozwiązania w tej dziedzinie. Zakup został przeprowadzony w trybie negocjacji bez uprzedniej publikacji ogłoszenia, z uwagi na pilną potrzebę. Ukraina otrzyma środki z funduszy UE, przekazywane bezpośrednio przez Komisję Europejską. Litwa, będąc częścią Koalicji na rzecz Rozminowywania Ukrainy, aktywnie angażuje się w pomoc dla tego kraju.

DRUSKIENIKI Mniej Białorusinów w sanatorium Belarus

Mieszkańcy Litwy i goście z innych krajów zastępują Białorusinów w prowadzonym przez Białoruś sanatorium Belarus w Druskienikach. Obywatele Białorusi nie mogą już wjeżdżać do sanatorium z powodu braku wiz i odmowy wydawania takich wiz przez stronę litewską. W sanatorium obecnie pracuje 181 osób. „Zatrudnienie jest normalne, ludzi jest dużo, mamy wypożyczających, wszystko dobrze. Nie tylko Litwini, ale też z innych krajów, z całej Europy” – komentowała dla BNS Dżema Kisel, kierowniczka ośrodka.

NATO Porozumienie ws. niemieckiej brygady na Litwie na wiosnę

Minister ochrony kraju Arvydas Anušauskas podał, że planuje się osiągnięcie porozumienia z Berlinem na wiosnę w sprawie przeniesienia niemieckiej brygady na Litwę. Niemcy mają rozmieścić swoje oddziały do 2027 r., na co zdecydowano w odpowiedzi na sytuację na Ukrainie. Docelowo ma tu przybyć ok. 5 tys. żołnierzy i cywilów niemieckich. Niemcy planują także utworzenie szkół i placówek opieki dla niemieckojęzycznych dzieci. Odmówiono podania szczegółowych danych, argumentując, że informacje personalne będą

ujawnione po zakończeniu negocjacji. Wcześniej minister wygłosił uwagi na temat prac komisji zajmującej się przygotowaniem do przyjęcia brygady.

ZDROWIE Kontynuacja programu dla psychiki seniorów

Projekt recept socjalnych, uruchomiony w maju ub. roku w celu wzmocnienia zdrowia psychicznego samotnych seniorów z zaburzeniami psychicznymi, zostanie kontynuowany w 13 kolejnych samorządach na Litwie. Inicjatywa rozpoczęła się w samorządach rejonu kowieńskiego, szawelskiego, wileńskiego i kłajpedzkiego, adresowana jest do seniorów z łagodnymi objawami lęku, depresji i samotności. Działania mają na celu poprawę dobrostanu psychicznego oraz zdrowia seniorów. Według Ministerstwa Ochrony Zdrowia w 2023 r. w projekcie uczestniczyło 731 seniorów. Największa liczba – 360 osób – brała udział w samorządzie kowieńskim, podczas gdy najmniejsza liczba uczestników była w rejonie kłajpedzkim. Najpopularniejsze zajęcia to te z dziedziny kultury i sztuki oraz odnowy biologicznej. Projekt oferuje seniorom szereg aktywności, m.in. czas wolny, spotkania towarzyskie, rozwijanie przyjaźni, eksplorowanie kultury, edukację pozaformalną, działania zdrowotne i wolontariat, z darmowym udziałem.

NATO Eskortowano rosyjskie samoloty

W minionym tygodniu myśliwce NATO podjęły lot celem zidentyfikowania i eskortowania rosyjskich samolotów w międzynarodowej przestrzeni powietrznej – donosi Ministerstwo Ochrony Kraju. Według informacji resortu, w środę 21 lutego myśliwce NATO towarzyszyły samolotowi IŁ-78 lecącemu z obwodu królewieckiego na te-

rytorium Rosji kontynentalnej. Maszyna nie posiadała planu lotu, jednak była wyposażona we włączony transponder i utrzymywała kontakt radiowy z Regionalnym Centrum Kontroli Ruchu Lotniczego (RSVC).

OŚWIATA Jakštas da propozycje dot. szkół mniejszości



Minister oświaty Gintautas Jakštas planuje przedstawić propozycje dotyczące edukacji mniejszości narodowych w Sejmie jeszcze w obecnej kadencji. Chce zwiększyć ilość lekcji języka litewskiego w szkołach mniejszości narodowych. Oczekuje zakończenia dyskusji w ciągu kilku tygodni. Uczniowie szkół mniejszości narodowych mają mniej lekcji języka litewskiego i uzyskują gorsze wyniki w nauce. Najwięcej takich szkół znajduje się na południowym wschodzie Litwy. Minister wcześniej zwracał uwagę na to, że uczniowie szkół rosyjskich i absolwenci takich szkół uzyskują gorsze wyniki w nauce niż ich rówieśnicy w szkołach litewskich czy polskich. Ok. 14 tys. uczniów uczy się języka rosyjskiego w szkołach ogólnokształcących. Szkoły rosyjskie kształcą też w Wilnie – np. szkoła na Lipówce, która przez wiele lat miała klasy rosyjskie i polskie. Od września 2022 r. zostały tylko klasy rosyjskie – zabrakło polskich uczniów, aby takie klasy można było otworzyć.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł; Fot. ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Druga rocznica wojny w Ukrainie: „Finał powinien być tylko jeden”

Z okazji drugiej rocznicy rozpoczęcia się pełnowymiarowej wojny w Ukrainie prezydent Wołodymyr Zełenski przemawiał na lotnisku w Hostomlu pod Kijowem. „Wszyscy mamy różne historie początku tej wojny, ale jej finał powinien być tylko jeden: zwycięstwo” — oświadczył do zebranych przywódca Ukrainy.

SZCZYT G7 ONLINE

24 lutego do Kijowa przybyli m.in. premier Włoch Giorgia Meloni oraz przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen, premier Kanady Justin Trudeau i szef belgijskiego rządu Belgii Alexander De Croo. W Kijowie odbył się też szczyt G7 w formacie konferencji online. Obradom przewodniczyła szefowa rządu Włoch. Zdalnie w spotkaniu uczestniczyli prezydent USA Joe Biden, premierzy Japonii Fumio Kishida i Wielkiej Brytanii Rishi Sunak, kanclerz Niemiec Olaf Scholz. Był obecny również Wołodymyr Zełenski.

Ursula von der Leyen zapewniła stronę ukraińską, że Europa będzie wspierać Ukraińców tak długo, jak będzie to konieczne i że ze strony UE będzie więcej wsparcia finansowego oraz więcej dostarczanej amunicji.

Specjalne oświadczenie z okazji drugiej rocznicy wydał prezydent USA Joe Biden. „Naród amerykański i ludzie na całym świecie rozumieją, że stawka tej walki wykracza daleko poza granice Ukrainy. Dziesięć lat temu Putin okupował Krym i stworzył marionetkowe reżimy w obwodach ługańskim i donieckim w Ukrainie. Dwa lata temu próbował wymazać Ukrainę z mapy. Jeśli Putin nie zapłaci ceny za śmierć i zniszczenie, będzie kontynuował swoją działalność. A koszty dla Stanów Zjednoczonych — wraz z naszymi sojusznikami z NATO i partnerami w Europie i na całym świecie — wzrosną” — można przeczytać w dokumencie.



■ Podczas akcji „Radarom” zebrano ponad 8 mln euro Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

REAKCJA LITWY

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda oświadczył, że Ukraina zwycięży w wojnie, jeśli Zachód nadal będzie ją wspierał. „Kultywowana przez Rosję nienawiść zagraża łaadowi światowemu. Zagraża każdemu z nas. Dlatego musimy nadal wspierać Ukrainę. Każda sztuka broni, każdy ładunek humanitarny, każde euro ratuje i zbliża do zwycięstwa Ukrainę. Naszego wspólnego zwycięstwa” — napisał w oświadczeniu prezydent Litwy.

Wypowiedziała się na ten temat również premier Litwy. „Nie mamy tego luksusu zatrzymać po-

moc dla tych, którzy bronią swoją wolność i chronią nas, ponieważ też od nas zależy, gdzie w końcu zatrzyma się Rosja” — powiedziała Ingrida Šimonytė.

W podobnym tonie wypowiedziała się też Viktorija Čmilytė-Nielsen. „Agresja zostanie zatrzymana, agresor zostanie usunięty z terytorium Ukrainy, architekci i wykonawcy agresji doczekają się sprawiedliwej zapłaty. Zrozumieliśmy ostatecznie, że nie możemy przegrać, dlatego ostatecznie zwyciężymy” — oświadczyła przewodnicząca Sejmu.

AKCJA „RADAROM”

W Wilnie odbył się też finał akcji społecznej „Radarom”, która trwała cztery tygodnie. W ramach tegorocznej akcji zebrano 8,2 mln euro. Fundusze pozyskano głównie na tzw. zestawy bezpiecznego żołnierza zawierające m.in. monokular, celownik laserowy i antydron. Sprzęt jest produkowany na Litwie. Akcję zorganizowano przy współpracy różnych mediów oraz publicystki Rity Miliūtė. Inicjatywa ma na celu wsparcie wojsk ukraińskich.

7.>>

Polscy politycy również skomentowali rocznicę wojny. O wsparcie dla Ukrainy apelował prezydent RP Andrzej Duda, a polski premier Donald Tusk pisał o „dwóch latach bohaterskiej walki, rosyjskiego barbarzyństwa i hańby tych, którzy pozostają obojętni”.

6.>>

W roku ubiegłym podczas takiej samej akcji zebrano aż 14 mln euro – na tę sumę wówczas kupiono i przekazano Ukrainie radary produkcji izraelskiej.

STANOWISKO POLSKI

W podobnym tonie wypowiedzieli się również polscy przywódcy. „Wspieraliśmy, wspieramy i będziemy wspierać Ukrainę w jej walce o wolność! Dzisiaj to wsparcie jest nadal niezwykle potrzebne. Niezależnie od zmęczenia wojną. Wolny świat nie może dopuścić do tego, żeby Putin i Rosja zatriumfowali” – mówił w sobotę prezydent Polski Andrzej Duda.

„Dwa lata ukraińskiego bohaterstwa. Dwa lata rosyjskiego barbarzyństwa. Dwa lata hańby tych, którzy pozostają obojętni” – napisał z kolei w mediach społecznościowych premier RP Donald Tusk.

POMOC ZACHODU

Wojna w Ukrainie trwa od dwóch lat. W roku 2023 duże nadzieje pokładano w ukraińskiej kontrofensywie, która nie przyniosła jednak zamierzonych skutków. „Drugi rok rosyjskiej inwazji na Ukrainę nie przyniósł przełomu ani tym bardziej rozstrzygnięcia i wszyst-

ko wskazuje na to, że nie mógł go przynieść. Gdyby jednak przed 24 lutego 2022 r. ktoś uznał, że po 24 miesiącach pełnoskalowej agresji siły ukraińskie nadal będą się skutecznie broniły na rozciągającej się na ok. 1 000 km linii frontu, a dodatkowo odzyskają istotną część terytoriów utraconych w pierwszej fazie konfliktu, to prawdopodobnie zostałyby uznany za oderwanego od rzeczywistości fantastę” – napisał w analizie dla Ośrodka Studiów Wschodnich Wojciech Konończuk.

Analitik zaznaczył, że nadal kluczową kwestią dla zwycięstwa Ukrainy pozostaje wsparcie Zachodu. „Ukraina wciąż może zakończyć tę wojnę zwycięstwem rozumianym jako obronienie niepodległości, choć być może w granicach innych niż w 1991 r. Ale może ją również przegrać, jeżeli Zachód zawiedzie. Jego potencjał jest wielokrotnie większy od rosyjskiego, lecz potencjał to jedna rzecz, a wola polityczna, aby go użyć – druga. Kreml demonstruje, że taką wolę posiada, i systematycznie z niej korzysta. Zachód, a przynajmniej jego newralgiczna część, zdaje się zaś pozostawać w stanie strategicznej iluzji, jakby nie chciał zdać sobie sprawy ze stawki tej wojny” – zaznaczył Konończuk. ■

Opr. Antoni Radzenko
Na podst. PAP, BNS



„Wszyscy mamy różne historie początku tej wojny, ale jej finał powinien być tylko jeden: zwycięstwo” – oświadczył Zelenski Fot. EPA-ELTA

Armenia „zawiesiła” członkostwo w ODKB



Premier Armenii Nikol Paszynian (na zdjęciu) ogłosił w piątek 23 lutego na antenie telewizji France24, że jego kraj „zamroził” członkostwo w Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym (ODKB), który kontroluje Rosja. Dodał, że Rosja wielokrotnie nawoływała ludność Armenii do obalenia władzy. Rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow odpowiedział, że Rosja nie otrzymała od Armenii żadnych wyjaśnień i będzie takich wyjaśnień żądała. Paszynian oznajmił, że kilka miesięcy temu Moskwa „otwarcie wezwała ludność Armenii do obalenia władzy”, a w Moskwie „nie ustaje propaganda” przeciwko szefowi armeńskiego rządu. Premier wyraził też zaniepokojenie z powodu zatrzymania w Armenii w grudniu 2023 r. przez żołnierzy rosyjskich Dmitrija Sietrakowa – żołnierza objętego mobilizacją, który uciekł z Rosji. Szef rządu oświadczył również, że Azerbejdżan uważa Armenię za „zachodni Azerbejdżan” i zamierza zająć kolejne terytoria tego państwa. Premier zapewnił jednak, że zamknięcie rosyjskiej bazy wojskowej w Armenii, znajdującej się w mieście Giumri, „nie figuruje w porządku dnia”. Wcześniej Paszynian krytykował Rosję za beczynność podczas armeńsko-azerbejdżańskiego konfliktu zbrojnego w Górskim Karabachu, co – jego zdaniem – świadczyło o nieskuteczności ODKB.

Opr. A.K. na podst. BNS, PAP, inf. wł.
Fot. EPA-ELTA

O propagandzie czasu I wojny światowej. Drugi charakterystyczny „spacerek” po Wilnie

Honorata Adamowicz

Tym razem przewodniczka Zyta Kołoszewska zaproponowała intrygujący temat „Wilno: sztuka a propaganda w okresie I wojny światowej”.

— W latach 1915–1918 w Wilnie rozwinęła się i była popularna fotografia. Możemy mówić o fenomenie Jana Bułhaka. A więc pierwszym naszym przystankiem był dom przy al. Giedymina 9, w którym słynny wileński fotograf miał zakład fotograficzny, i na którym została wmurowana poświęcona mu pamiątkowa tablica. Jan Bułhak systematycznie utrwał na swych zdjęciach Wilno — mówiła Zyta Kołoszewska, która zapoznała uczestników wycieczki z tym okresem miasta.

OKUPACJA I ZMIANY

Podczas spaceru po zawilich uliczkach Starego Miasta został poruszony przede wszystkim temat sztuki i propagandy w tym czasie. Mimo toczącej się wojny sztuka kwitła.

— Pałac, gdzie obecnie mieści się siedziba Związku Pisarzy Litwy, przy ul. Sirvydo 6 w Wilnie był zbudowany przez Ignacego Korwina-Milewskiego, a następnie nabyła go Maria Ogińska. Podczas pierwszej wizyty, kiedy do Wilna przybył kajzer Wilhelm II, aby dodać otuchy swoim żołnierzom, odwiedził ten pałac. Bowiem w tym czasie zamieszkiwał tu jego syn Oskar. Wizyta ta była więc również okazją do odwiedzenia syna — zapoznała uczestników z historią pałacu przewodniczka.

Okupacja niemiecka przyniosła zmiany w różnych dziedzinach życia społecznego, gospodarczego i

Mimo przelotnych opadów deszczu 24 lutego przy pomniku Kudirki w Wilnie zebrała się liczna grupa chętnych do wzięcia udziału w drugim cyklu wycieczek po litewskiej stolicy „Poczuj się turystą w swoim mieście” zainicjowanej przez Dom Kultury Polskiej w Wilnie.



„Niemiecki dom żołnierzy to była sieć niemieckich państwowych domów które spełniały rolę hotelu restauracji i teatru w okupowanej Europie” — opowiada przewodniczka

politycznego. Niemieckie władze wojskowe wprowadziły system administracyjny, a niemieckie prawo i instytucje zaczęły funkcjonować obok istniejących struktur carskich. Niemcy także kontrolowali kluczowe obszary gospodarki decydując o wykorzystaniu zasobów miejskich w celu wsparcia działań wojennych.

ZAŁOŻYCIEL MUZEUM ADAMA MICKIEWICZA

Przewodniczka przypomniała zebranych także o tym, że założycielem Muzeum Adama Mickiewicza, które znajduje się przy ulicy Bernardyńskiej 11, był Jan Konrad Obst.

— Obst XVII-wieczną kamieniczkę z galerijką nabył w Wilnie, ponieważ wiedział, że kiedyś mieszkał w niej Adam Mickiewicz.

Jan Konrad Obst był śpiewakiem operowym, lecz stracił głos i zaczął pisać. Pomimo tego, że Obst miał tradycyjne niemieckie wychowanie, to w Wilnie mówiono, że on jest większym Polakiem niż sami Polacy. Zaczął prowadzić dziennik wileński, w którym naświetlał sytuację społeczeństwa polskiego w Wilnie. Był jednym z tych prekursorów, który podczas I wojny światowej postarał się o to, aby była wydawana gazeta w języku polskim. To człowiek, który był założycielem i pierwszym właścicielem Muzeum Adama Mickiewicza w Wilnie — przybliżyła historię muzeum przewodniczka.

„SOLDATENHEIM”

Uczestnicy wycieczki zobaczyli też jeden z tzw. „Soldatenheimów”, czyli domów żołnierzy.

8.>>

— W „Soldatenheimie” żołnierze mogli nie tylko zjeść, ale także posłuchać muzyki i wykładów o zabytkach Wilna. Niemiecki dom żołnierzy to była sieć niemieckich państwowych domów, które spełniały rolę hotelu, restauracji i teatru w okupowanej Europie — mówi Zyta Kołoszewska.

Spacerkiem dotarliśmy do dawnej dzielnicy żydowskiej. O okresie niemieckiej okupacji przypominają o niej nie tylko zdjęcia, ale i obrazy malarzy niemieckich.

Jednych bieda mieszkańców tej dzielnicy straszyla, inni byli zafascynowani religijnością wyznawców judaizmu. Mawiali, że „jest jak w Niemczech przed stu laty, wydaje się, że trafiliśmy do naszych praprzodków”.

W okresie okupacji niemieckiej wilnianie wykazali się również szczególną dobroczynnością. Działały tanie stołówki, towarzystwa opieki i pomocy uchodźcom. Wydaje się, że niesienie pomocy potrzebującym wilnianie mają we krwi. Nie miały wpływ miała na to działalność Wileńskiego Towarzy-

stwa Dobroczynności z tradycjami sięgającymi 1807 r.

ZACHWYCENI WYCIECZKOWICZE

Jak mówili uczestnicy wycieczki, zwiedzanie indywidualne to zupełnie co innego niż poznanie obiektów z żywym przewodnikiem, któremu można zadać pytania i który opowie o ciekawostkach, o których nigdzie nie przeczytamy.

— Jestem wilnianinem w czwartym pokoleniu. Historia naszego miasta mnie na tyle fascynuje, że próbuję wykorzystać każdą okazję, żeby ją lepiej poznać — przyznał jeden z sobotnich wycieczkowiczów, pan Ireneusz.

Karolina Kijakowska również była zafascynowana wycieczką, jak mówi, Wilno poznała na nowo:

— Tak naprawdę myślałam, że dobrze znam swoje miasto. Często chodzisz obok budynków i nawet nie zastanawiasz się, że mają one tak bogatą historię. Przewodniczka bardzo profesjonalnie i ciekawie przedstawiła historię. Odkryłam jakby zupełnie nową Starówkę. Niektóre zakątki w ogóle zobaczyłam po raz pierwszy.

W wycieczce chętnie też uczestniczyli goście z Polski, niektórzy nawet przyjechali specjalnie, żeby przybliżyć sobie historię Wilna.

— Hobbistycznie zajmuję się historią Wilna. Uważam, że pomysł jest bardzo nietypowy, to jest takie niecodzienne spojrzenie na historię miasta, a także na historię propagandy. Nie ukrywajmy — propaganda nie była tylko kiedyś, ale była i jest zawsze. Specjalnie przyjechałem z Polski, żeby wziąć udział w tej wycieczce. Kiedyś ktoś mądry powiedział, że ludzie, którzy nie znają swojej własnej historii, są skazani na jej powtarzanie. A więc, żeby historia się nie powtarzała, warto takie projekty organizować. Niezmiernie się cieszę, że Dom Kultury Polskiej w Wilnie takie pomysły zgłasza i organizuje — powiedział nam Wojciech Jaskuła z Tomaszowa Mazowieckiego.

Nie brakowało też licznych pytań ze strony obecnych, na które przewodniczka bardzo chętnie odpowiadała.

Fot. Honorata Adamowicz, opr. A.K.

TVP
WILNO



■ Nie brakowało też licznych pytań ze strony obecnych na które przewodniczka bardzo chętnie odpowiadała

Nadchodzą zmiany: ósemkę na początku numeru telefonu należy zamienić na +370

Anna Pieszko

— Zmiana jest wprowadzana w związku ze zmianami systemowymi sieci mającymi na celu dostosowanie numeracji stosowanej na Litwie do numeracji stosowanej na świecie — informuje nasz dziennik Kristina Mikoliūnienė, członkini Rady Urzędu Regulacji Łączności.

ÓSEMKA ZNIKNIE W PRZYSZYM ROKU

Wybieranie numeru telefonu z cyfrą 8 na początku to zwyczaj zakorzeniony na Litwie od ponad 30 lat. Oswojenie się z nowym standardem może być trudne, ale jest konieczne, ponieważ numery starego wzorca przestaną działać wraz z dniem 1 marca 2025 r. Nowe prefiksy są już wdrażane w publicznych sieciach stacjonarnych i komórkowych.

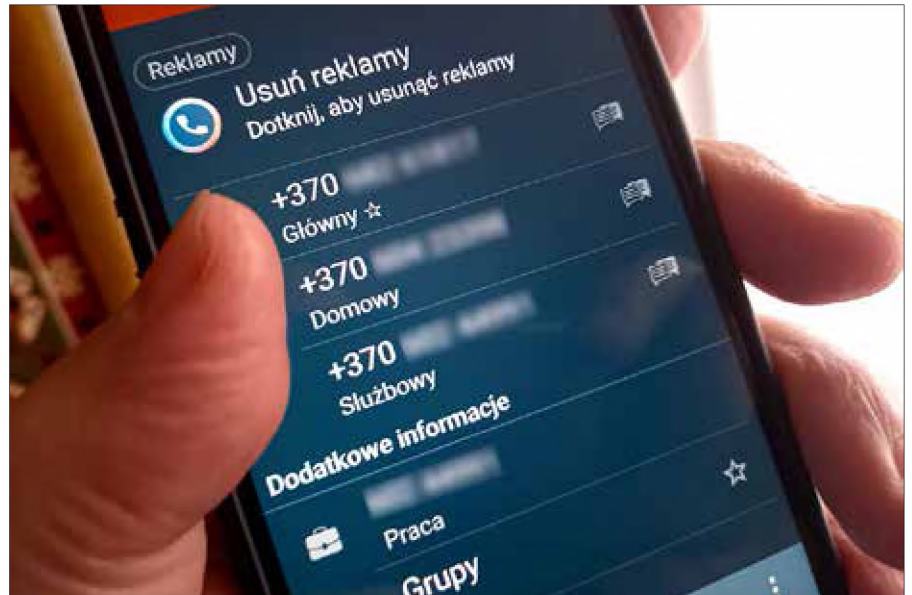
— Od marca bieżącego roku będzie możliwość zamiany cyfry 8 na początku numeru telefonu na 0. Przez cały rok można będzie jeszcze dzwonić również na telefon zaczynający się od 8, ale tylko do marca 2025 r. Od marca 2025 r. telefony z cyfrą 8 na początku numeru przestaną działać, a dzwoniący usłyszy komunikat o tym, że połączenie nie jest możliwe — komentuje Kristina Mikoliūnienė.

PREFIKS +370 AKTUALNY

— Zmian w ogóle nie odczują ci, którzy już korzystają z kodu +370 przypisanego do Litwy. W ich przypadku wystarczy zachować numery kontaktów w swoich telefonach — przypomina Kristina Mikoliūnienė.

Czym różni się prefiks +370 od 0? Wybieranie „0” jest wygodniejsze w telefonach stacjonarnych. Dla przykładu, dzwoniąc z telefonu stacjonarnego z Wilna do Solecznik, łatwiej jest oczywiście wybrać 0 niż +370.

Już niebawem w połączeniach telefonicznych przestanie działać prefiks „8”. Urząd Regulacji Łączności zachęca mieszkańców do przejrzania kontaktów w swoich telefonach komórkowych i ich zredagowania.



Użytkownicy telefonów komórkowych i stacjonarnych już teraz mogą zmienić ósemkę zarówno na zero, jak i na międzynarodowy litewski kod +370 **Fot. M. P.**

Jeśli dzwoniący korzysta z telefonu komórkowego, sugerowane jest wpisanie numeru z prefiksem +370. W takim przypadku, nawet jeżeli dzwoniąca osoba będzie się znajdowała za granicą, wybranie międzynarodowego prefiksu umożliwi bezproblemowe połączenie.

ZAMIENIĆ STARY KOD POMOŻE APLIKACJA

Dla tych, którzy w swoich telefonach mają nie dziesiątki, ale setki kontaktów z prefiksem 8 na początku numeru, jego zamiana może stanowić niemały problem. Pomóc w tym może specjalna aplikacja na telefon.

— To, co użytkownicy mogą zacząć robić już teraz, to zmienić 8 na początku numerów zarówno na 0, jak i międzynarodowy kod +370. Obecnie działają już aplikacje mobilne, które pozwalają w łatwy sposób skorygować numery telefonów. Na przykład

prowadząc warsztaty dla seniorów „Nikt nie jest zapomniany”, pokazujemy, jak zmieniać numery za pomocą aplikacji na telefonie: dla telefonów z systemem operacyjnym Android korzystamy z aplikacji Add Country Code, a dla iPhone’ów — Contact Prefix Fixer — wskazuje Mikoliūnienė.

TELIA Z NOWYM PREFIKSEM

Telia już włączyła numery telefonów z nowym prefiksem „0” — informuje spółka w komunikacie prasowym. Już dziś klienci tego operatora mogą dzwonić do swoich adresatów, wpisując zero zamiast ósemki. Chociaż stary kod międzymiastowy będzie działał jeszcze przez rok, spółka apeluje, aby nie czekać na datę jego wyłączenia i już teraz wprowadzić niezbędne zmiany w swojej liście kontaktów. ■

Wyzwania dla Ukraińców w krajach bałtyckich: finanse, zatrudnienie, język i leki

Głównym wyzwaniem dla jednej czwartej Ukraińców w krajach bałtyckich jest stabilność finansowa, dla jednej piątej — zatrudnienie, bariera językowa i długoterminowy wynajem mieszkań — informuje Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji.

75 proc. ukraińskich uchodźców wojennych jest zdeterminowanych, aby wrócić do swojego kraju, gdy będzie to bezpieczne, a ok. 17 proc. nie podjęło jeszcze decyzji. Takie dane ujawniło badanie potrzeb i zamiarów ukraińskich uchodźców wojennych (DTM) przeprowadzone w 2023 r. przez wileńskie Biuro Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM Lietuva). Wyniki są podobne zarówno na Litwie, jak i w innych krajach bałtyckich.

„Jeśli chodzi o integrację Ukraińców i wynikające z niej wyzwania, widzimy, że w innych krajach bałtyckich, gdzie również prowadzone są badania, stojące przed nimi wyzwania nie różnią się zasadniczo” — powiedział Eitvydas Bingelis, szef IOM na Litwie.

Na Litwie i Łotwie dla Ukraińców na pierwszym miejscu jest stabilność finansowa, zaś w Estonii — bariera językowa, odpowiednio 25 proc., 38 proc., i 42 proc. W krajach sąsiednich Ukraińcy również borykają się z długoterminowymi czynszami (Łotwa — 17 proc., Estonia — 21 proc.) i wyzwaniami związanymi z zatrudnieniem (Łotwa — 31 proc.; Estonia — 33 proc.).

Według organizacji formy pomocy w krajach bałtyckich były na ogół podobne. Respondenci wskazywali, że największe wsparcie otrzymali w postaci produktów żywnościowych: na Litwie — 89 proc.; na Łotwie — 85 proc., w Estonii — 76 proc. Ponadto zdecydowana większość respondentów wskazała, że skorzystała z bezpłatnych przejazdów i wsparcia finansowego.

„Gdy tylko rozpoczęła się wojna w Ukrainie, otrzymaliśmy pierwsze telefony z prośbami o pomoc. Głównym pytaniem było to, czy możemy zapewnić zakwaterowanie, ponieważ ludzie są zmuszeni

do ucieczki ze swojego kraju i nie mają żadnego planu. Od tamtego dnia minęły dwa lata. Co się zmieniło w ciągu 24 miesięcy? Zapewnienie podstawowych potrzeb jest zastępowane wyzwaniami integracji na Litwie” — ocenił Bingelis.

Według jego słów, obecnie coraz częściej słychać pytanie o kursy języka litewskiego. Zdecydowana większość Ukraińców planuje jednak wrócić na Ukrainę, gdy tylko będzie to możliwe.

Według organizacji nadal ważne jest zapotrzebowanie na leki (19 proc.), środki higieny osobistej (16 proc.) i odzież (14 proc.). Biorąc pod uwagę te potrzeby, IOM Litwa rozdysonowała prawie 2 tys. kart aptecznych, a także 160 rodzin otrzymało kupony o wartości 150 euro, za które mogły kupić różne towary do osiedlenia się. W pierwszym roku organizacja przeznaczyła 330 tys. euro na zaspokojenie najbardziej podstawowych potrzeb — wtedy z pomocy skorzystało ponad 3 000 Ukraińców.

W ostatnich miesiącach IOM Litwa również przeznaczyła środki na pokrycie kosztów czynszu, a kilkaset ukraińskich rodzin skorzystało z tej pomocy. W ciągu dwóch lat IOM Litwa udzieliła pomocy ponad 16 tys. Ukraińców.

Zgodnie z informacjami, w ubiegłym roku w krajach bałtyckich czterokrotnie przeprowadzono badanie potrzeb i zamiarów ukraińskich uchodźców wojennych. Badanie przeprowadzone metodą DTM miało na celu zbadanie potrzeb osób, które przeprowadziły się do innego kraju. Wiąże się to przede wszystkim z aspektami humanitarnymi — opieką zdrowotną, potrzebą żywności i wody oraz poczuciem bezpieczeństwa. Metoda ta pozwala szybciej reagować na sytuację i zapewnić godne warunki życia osobom, które opuściły swój kraj.

W ciągu dwóch lat, od początku wojny w Ukrainie, na Litwę przybyło prawie 84 tys. ukraińskich uchodźców. ■

Opr. Anna Pieszko



Po dwóch latach od początku wojny na Ukrainie zmieniły się wyzwania, z którymi zderzają się uchodźcy. Obecnie jest to wyzwanie integracji na Litwie

Fot. Marian Paluszkiewicz

Płockszto: moglibyśmy się stać producentem broni z zapasami powyżej potrzeby kraju

Drony. Ile Litwa ma w swoim arsenale wojskowym tej nowoczesnej broni? O tym rozmawiamy z Arturem Płockszto, ekspertem wojskowym, wykładowcą Akademii Wojskowej od 2013 r., wiceministrem ochrony kraju w latach 2007–2009.

W litewskim wojsku drony były używane jeszcze podczas operacji wojskowej w Afganistanie. Jednak był to całkowicie inny sprzęt niż dzisiaj.

Aleksander Borowik: Prowadzi Pan wykłady, m.in. o dronach.

Artur Płockszto: Tak, mam wykłady o dronach, ale obecnie ich treść zmienia się kardynalnie. Obecnie mamy rewolucję w tej dziedzinie, która zmieniła pole walki na zawsze.

Litwa jest chyba pierwszym z krajów bałtyckich, która w swoim arsenale ma bezzałogowce...

Raczej nie, na Łotwie ich produkcja była rozpoczęta już dawno, ale nie wiem, czy były też zakupy dla armii. Z kolei u nas powstał niewielki projekt bezzałogowców przed ponad 10 laty. Kupowaliśmy litewską produkcję.

A jaka jest sytuacja z dronami w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej?

W Polsce firma WB Electronics produkuje od dawna bezpilotowce dobrej klasy, eksportuje i tworzy nowe. Takie konstrukcje są też tworzone w Niemczech i Francji.

Drony będą w przyszłych działaniach wojskowych Litwy priorytetowym rodzajem broni?

Nie będą, bo wojskowi lądowi nie widzą takiej potrzeby. Uważają, że osiągnięcie ważnych zwycięstw jest niemożliwe bez broni ciężkiej, a na polu bitwy najważniejsze są dobre zdolności manewru.

Co poniektórzy analitycy twierdzą, że w przypadku otwartej inwazji jednorazowych litewskich zapasów dronów wystarczy na jedną bitwę.

To są wyłącznie głośnie i złośliwe słowa komentatorów. Niewiele jednak mają wspólnego z rzeczywistością. Część prawdziwa polega wyłącznie na tym, że



■ Artur Płockszto z litewskim dronem Fot. archiwum pryw.

ogólnie poziom uzbrojenia kraju jest ograniczony, bo zależy od budżetu państwa.

Jak dużą docelowo wojsko litewskie ma zamiar posiadać flotę dronów i ile KAM (Ministerstwo Ochrony Kraju) ma zamiar wydać na ten cel środków?

Nie mam pojęcia, bo to informacja niejawną — objęta tajemnicą państwową. Mogę tylko powiedzieć, że planowane sumy ciągle się zmieniają.

A jaka tymczasem jest sytuacja z dronami na Ukrainie?

W Ukrainie dzisiaj są wykorzystywane zwykłe zabawki. Tylko tak można określić drony z przymocowaną do nich głowicą bojową RPG-7. Ich cena jest dziesiątki razy niższa niż Switchblade 600. Rewolucja dronowa nie polega na możliwościach bojowych. Chodzi o koszty jednego ataku. W przypadku tanich komercyjnych chińskich dronów cena jest bardzo niska.

W końcu grudnia ub. r. Litwa podpisała umowę dotyczącą kupna amerykańskich dronów Switchblade 600.

To jest produkt bardzo dobrej jakości technologicznej, który ma szerokie możliwości bojowe. Wiadomo, że ilość podobnego sprzętu zostanie ograniczona. Aby w sposób właściwy z niego skorzystać, należy wybrać cel strategiczny, który jest rzeczywiście wart użycia takiego drona.

Switchblade 600 jest lepszy niż inne drony, ponieważ może lecieć dalej i dłużej. Jest zaliczany do amunicji patrolującej, czyli potrafi wyszukać cel. Te drony to tzw. amunicja krążąca o zasięgu 40 km. Posiadają bardzo dokładną optykę i mogą utrzymywać się w powietrzu do 40 minut. Mogą między innymi niszczyć czołgi. Z kolei tańsze odpowiedniki mają niewielki zasięg i krótszy okres lotu. Wylatują wtedy, kiedy już jest wiadomo, gdzie znajduje się cel.

12.>>

Amerykańskie Switchblade 600 jest specyficznie wojenną produkcją. Przed pojawieniem się w sprzedaży przeszedł szereg badań dotyczących m.in. odporności na pole elektromagnetyczne. To doskonała broń, w porównaniu do improwizacji, jaką obecnie obserwujemy w Ukrainie. Można jednak zaznaczyć, że ta improwizacja jest wykorzystywana rozsądnie, aby uzyskać wyniki bliskie temu, jakie może zapewnić bardziej skomplikowana broń.

Litwa mogłaby samodzielnie produkować drony?

To na pewno jest możliwe. Na Litwie działają dziesiątki przedsiębiorstw, które posiadają doświadczenie w produkcji dronów. Inna sprawa, że wcześniej byli otwarci na rynek cywilny, bo nie było zapotrzebowania militarnego na dużą skalę. Ale Litwa na pewno jest w stanie wyprodukować dron zwiadowczy oraz drona-samobójcę. Nasz kraj posiada jeszcze większe możliwości co do zastosowania sztucznej inteligencji, która mogłaby kierować dronami. Już teraz w wielu krajach są dokonywane badania w tym zakresie. Gdybyśmy rozsądnie gospodarowali potencjałem Litwy, moglibyśmy się stać producentem broni z zapasami powyżej potrzeby naszego kraju. Podam taki przykład, nazwijmy go – ogrodnicy. Teraz mamy do czynienia z kiełkowaniem. Kiełki już są widoczne, ale trzeba je chronić i pielęgnować, by wyrosły. To zadanie władz, by przyciągnąć inwestycje w tym zakresie.

Spółki prywatne mają bardzo ograniczone możliwości, ponieważ ich jedynym celem jest zysk. Tymczasem w przypadku wojskowości nie zawsze jest możliwy. W tym wypadku chodzi o zysk niematerialny, nazywany bezpieczeństwem kraju.

Jakiego rodzaju miałyby to być drony i czy mogą mieć litewskie komponenty?

Mogą być różnych typów, od mikro do klasy średniej. Te kupowane za granicą raczej nie będą miały litewskich komponentów. Powstaje natomiast projekt litewskiego drona-samobójcy.

Litwa ma duże perspektywy, jeżeli chodzi o produkcję dronów.

Dzisiaj litewskie wojsko akcentuje wagę i potrzebę dronów, są one aktywnie nabywane. Inna sprawa, że ich liczba przez cały czas będzie ograniczona, wciąż ich będzie brakowało. Trudno odpowiedzieć na pytanie, ile dronów tak naprawdę posiadamy, bo jest to tajna informacja. Jednak to nie jest najważniejsze. Musimy pytać nie o to, ile dronów posiadamy dzisiaj, ale należy się interesować, ile możemy ich pozyskać w ciągu tygodnia. Drony są współczesną amunicją – szybko są niszczone, więc trzeba mieć źródło ich dostaw. Nie chodzi o kupno raz do roku, ale o regularne uzupełnianie strat.

W Ukrainie dzisiaj są wykorzystywane zwykłe zabawki. Tylko tak można określić drony z przymocowaną do nich głowicą bojową RPG-7. Ich cena jest dziesiątki razy niższa niż Switchblade 600. Rewolucja dronowa nie polega na możliwościach bojowych. Chodzi o koszty jednego ataku. W przypadku tanich komercyjnych chińskich dronów cena jest bardzo niska.

W społeczeństwie panuje zdanie, że drony mogą okazać się strategicznie ważniejsze od czołgów.

Prawdą jednak jest, że każde uzbrojenie jest ważne. Wojna współczesna polega na tym, że wiele elementów należy zsynchronizować. Chodzi tu o drony, czołgi, artylerię, piechotę, sztuczną inteligencję, zasoby ludzkie i inne czynniki. Dyskusje o tym, że musimy kupować więcej dronów, a mniej czołgów, niezbyt się sprawdzają, bo w idealnej sytuacji należy posiadać równe proporcje wszystkiego.

Warto zaznaczyć, że w zasadzie Litwa dopiero od niedawna zaczęła tworzyć wojsko. W odróżnieniu od innych krajów europejskich, musimy kupić wszystko w tym samym czasie. Chodzi o nagłe bardzo wysokie wydatki. W związku z sytuacją niektóre aspekty schodzą na dalszy plan. Największym wyzwaniem dla nas jest pozyskanie umiejętności racjonalnego wykorzystania posiadanych środków budżetowych. Każdy zakup wiąże się również z utrzymaniem sprzętu w gotowości bojowej. Potrzebne jest zatem zaplecze, logistyka, specjaliści, możliwości szybkiego remontu. Dla Litwy jest to coś nowego, bo wiąże się z nowymi rodzajami uzbrojenia. ■

Rozmawiał Aleksander Borowik



Delegacja Ministerstwa Obrony Kraju w grudniu ubiegłego roku podpisała umowę dotyczącą nabycia amerykańskich dronów Switchblade 600 Fot. KAM.lt

Zniesienie pańszczyzny: polityka rosyjska polegała na rozbiciu jedności społeczeństwa

2 marca 1864 r. na mocy ukazu cara Aleksandra II, na wszystkich terenach Imperium Rosyjskiego zniesiono pańszczyznę. Na ziemiach byłej Rzeczypospolitej reforma miała jednak inny cel, niż ułatwienie chłopom życia.

Antoni Radczenko

Pańszczyzna, czyli bezpłatna i przymusowa praca chłopów na właściciela ziemskiego w zamian za użytkowanie przez nich posiadanej gospodarstwa, funkcjonowała na ziemiach polskich i litewskich od średniowiecza. Koniec pańszczyzny nastąpił dopiero w XIX wieku, czyli po rozbiorach Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Najwcześniej pańszczyznę zniesiono w zaborze pruskim. W Księstwie Poznańskim chłopcy mogli cieszyć się wolnością od 1823 r. W 1848 r. pańszczyznę zniesiono w zaborze austriackim. Najpóźniej poddaństwo chłopów zniesiono w Imperium Rosyjskim. Ostatecznie pańszczyznę zlikwidowano ukazem Aleksandra II z 2 marca 1864 r.

NAZWISKA CHŁOPÓW

Próby zniesienia poddaństwa w zaborze rosyjskim były podejmowane również wcześniej. Przykładowo, na rzecz zniesienia poddaństwa w Królestwie Kongresowym pracował działacz polityczny, Jan Olrych Szaniecki. W 1830 r., jeszcze przed wybuchem powstania listopadowego, kwestię zniesienia pańszczyzny poruszył w Sejmie. Niestety, Sejm odrzucił ten pomysł. Tym niemniej, pięć lat przed projektem Szaniecki w swych majątkach zamienił pańszczyznę na czynsz. Jako jeden z pierwszych nadał też chłopom nazwiska, co było symbolem upodmiotowienia chłopów.

Na terenach Wileńszczyzny, czyli ówczesnej gubernii wileńskiej, chociaż pańszczyzna funkcjonowała, to nazwiska chłopcy posiadali znacznie wcześniej.



„Propaganda carska wmawiała chłopom, że reformy rolnej nie chcą właściciele ziemscy” – mówi Czesław Malewski **Fot. Marian Paluszkiewicz**

– Jeśli popatrzymy na nasze tereny, w „rewizkich skazkach” (urzędowe spisy ludności w Imperium Rosyjskim – przyp. red.) nazwiska wśród chłopów już istniały w I poł. XIX w. Generalnie nazwiska pochodziły od wcześniejszych przydomków. Nazwiska były nawet wcześniej. Na przykład w parafii olkienickiej już w XVII w. jest wykaz nazwisk. Czasami nazwiska były podwójne i potrójne, tym niemniej, te nazwiska-przezwiśka były oficjalnie zatwierdzone i były później w oficjalnych spisach Imperium Rosyjskiego. Więc już na przełomie wieków XVIII i XIX chłopcy mieli oficjalne nazwiska. Zniesienie pańszczyzny nie miało na to wpływu. Jeśli spojrzymy na inwentarze majątków z połowy XIX w., to chłopcy występowali z nazwiskami, ale byli zaliczani do inwentarza. Były przypadki osób bez nazwiska, ale to były bardzo

rzadkie przypadki – w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi Czesław Malewski, prezes honorowy Towarzystwa Genealogiczno-Heraldycznego Litwy.

DWÓR VS. WIEŚ

W 1861 r. car Aleksander II swym ukazem nadał chłopom ziemię na własność. Obowiązkiwanie tego aktu nie obejmowało terenów Królestwa Polskiego. Ostatecznie pańszczyznę zniesiono trzy lata później. Mówiąc o naszych terenach, reforma miała charakter polityczny, celem którego było skłócenie dworu ze wsią.

– Trzeba powiedzieć, że warunki uwłaszczenia się chłopów w guberniach zachodnich były bardziej korzystne niż w samej Rosji. Bo generalnie na początku było tak, że chłop musiał wykupić ziemię i własną wolność.

14.>>

Na naszych terenach polityka rosyjska polegała na rozbiciu jedności społeczeństwa. W dużym stopniu to się udało, bo chłopci mieli nastawienie antyszlacheckie. Propaganda carska wmawiała chłopom, że reformy rolnej nie chcą właściciele ziemscy. Jeśli zobaczymy, ile szlachta posiadała ziemi przed powstaniem i po powstaniu, to zobaczymy, że po powstaniu duża część przeszła na własność chłopów. Oczywiście musieli wykupić ziemię, ale na o wiele lepszych warunkach niż w innych guberniach — tłumaczy Czesław Malewski.

Skłócenie chłopów ze szlachtą miało bezpośredni wpływ na przebieg powstania styczniowego. Generalnie chłopci nie poparli zrywu niepodległościowego, ponieważ uważali go za powstanie szlacheckie. Były przypadki, kiedy chłopci wydawali powstańców władzom carskim.

— Jeśli weźmiemy powstanie styczniowe w powiecie lidzkim, to kiedy zginął Ludwik Narbutta wraz z najbliższymi przyjaciółmi, to faktycznie na tych terenach powstanie się zakończyło. Dlaczego? Dlatego, że rdzeń oddziału stanowili krewni albo powinowaci Ludwika Narbutta. Chłopci, je-

śli uczestniczyli w powstaniu, to głównie na skutek rozkazu pańskiego, od którego byli zależni ekonomicznie. Powstanie w powiecie lidzkim praktycznie zakończyło się w maju 1863 r. Pierwsze ofiary na placu Łukiskim pochodziły z powiatu lidzkiego. Trzeba pamiętać, że w tym samym czasie w niektórych miejscowościach Litwy powstanie jeszcze w ogóle się nie zaczęło. Później były próby reanimacji powstania, ale się nie udało — komentuje Czesław Malewski.

PAŃSZCZYŻNA W XX W.

Na mocy reformy 1864 r. chłopci polscy otrzymali na własność 7,8 mln morgów ziemi. Ciekawostką jest to, że jeszcze do lat 30. XX wieku pewna forma pańszczyzny funkcjonowała na terenach Spisza i Orawy, czyli w zaborze austriackim. Na tych ziemiach funkcjonowała żelarka. Polegała ona na tym, że ci z chłopów, co po uwłaszczeniu mieli zbyt mało ziemi, żeby z niej się utrzymać, w zamian za korzystanie z pańskich pastwisk i gruntu musieli nieodpłatnie pracować na pana — czyli zmuszeni byli ponownie poddać się w zależność feudalną od pana. Żelarkę oficjalnie zniesiono tylko w 1931 r. ■



Ostatecznie pańszczyznę na terenach byłej Rzeczypospolitej Obojga Narodów zniósł car Aleksander II **Fot. domena publiczna**

Jaszyn: „Nawalnego zabito nie bez powodu”



Więziony rosyjski opozycjonista Ilja Jaszyn wyraził przekonanie, że śmierć Aleksieja Nawalnego została zaplanowana jako „główne wydarzenie kampanii wyborczej” Władimira Putina i jej symbol. Opozycjonista ponownie wyraził przekonanie, że Nawalny został zabity. Jaszyn napisał o tym w liście z więzienia opublikowanym przez niezależny portal Meduza.

Opozycjonista przekonuje w liście, że Putin nie rozumie tak, jak politycy w krajach europejskich. „Spójrzmy na to, co się dzieje oczami nie prezydenta państwa, a herszta szajki, która przejęła kontrolę nad tym krajem. A zatem, przyszedł moment, gdy musicie potwierdzić swoją władzę. Trzeba to zrobić tak, aby nikt nie wątpił w waszą siłę, aby nikomu nie przyszło do głowy podważanie waszego statusu. Czy będziecie potwierdzać władzę w drodze wyborów? Nie, to dla was tylko formalna procedura (...). Prawdziwą władzę mafioso potwierdza tylko poprzez demonstrację przemocy i okrucieństwa. A konkretnie — zabijając w sposób pokazowy swego rywala, który śmiało rzucił mu wyzwanie” — napisał Jaszyn.

Wyraził ocenę, że Putin zniszczył „człowieka symbolizującego alternatywę” i ma być to „jasny sygnał dla establishmentu i całego społeczeństwa: »pogódźcie się z losem, zabiłem nadzieję, nie ma jej już więcej«.

Ilja Jaszyn był współpracownikiem zabitego w 2015 r. byłego wicepremiera Rosji Borisa Niemcowa.

Opr. A.K. na podst. PAP
Fot. EPA-ELTA

Pałace wileńskie: w sercu miasta – otoczony pałacami plac Daukantasa

Justyna Giedrojc

Trójkątny plac Daukantasa, wcześniej Napoleona, w czasach sowieckich Kutuzowa, jest jednym z najpiękniejszych placów w Wilnie. Ze wszystkich stron otaczają go pałace.

PAŁAC REUSSÓW

— Pałac posiada cechy budynku barokowego i klasycystycznego. Powstał w połowie XVIII w., a po 1798 r. został przebudowany. Czterokolumnowy portyk dobudował wileński architekt Marcin Knackfus. W pałacu urządzono 12 dużych i 16 małych pokoi. Obok niego znajdowała się stajnia oraz wozownia. W XIX w. pałac należał do Reussów i Platerrów — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” historyk Paweł Giedrojc.

Pałac graniczy bezpośrednio z uliczką S. Skapo, jedną z najbardziej charakterystycznych uliczek wileńskich — wąską, nieco wygiętą, z ty-

pową wileńską arką. W najwęższym miejscu szerokość jej wynosi zaledwie trzy metry. Jej nazwa pochodzi od nazwiska Stanisława Skopa, sekretarza króla Zygmunta I Starego, dzierżawcy Lidy i Bieli, właściciela domu przy uliczce, która obecnie nosi jego imię. Skopówka przebiega wzdłuż północnej granicy kwartału uniwersyteckiego. W budynku pod nr 4 mieścił się kiedyś kolejny pałac.

PAŁAC ŁOPACIŃSKICH LUB SULISTROWSKICH

— Murowany dom stał w tym miejscu już w 1545 r. Pod koniec XVIII w. został przebudowany w stylu klasycystycznym według projektu Marcina Knackfusa. W latach 30. ubiegłego wieku zachodnie skrzydło pałacu zaadaptowano na pałac biskupi. Od 1940 r. w budynku mieściła się wyższa szkoła muzyczna imienia Tallat-Kielpszy, poprzedniczka obecnego Konser-

watorium Wileńskiego — kontuuje historyk.

W pałacu tym mieszkał Ignacy Łopaciński (1785–1857), kapitan wojsk polskich Legii Nadwiślańskiej. Wiadomo, że został pochowany na cmentarzu prawosławnym na Lipówce.

PAŁAC NA MIEJSCU DAWNEJ REZYDENCJI GASZTOŁDÓW

Przy placu Daukantasa mieści się obecnie reprezentacyjny pałac Republiki Litewskiej — siedziba prezydenta. Wzmianka z XIV w. mówi o pałacu jako o rezydencji magnackiego rodu Gasztołdów. Od 1543 r. należał do biskupów wileńskich, rezydujących tu do 1794 r. „Odnaleziono tu pozostałości muru, będącego częścią najstarszego być może pałacu biskupiego, w którym biskup Chrystian koronował Mendoga” — pisze prof. Tomas Venelova.

17.>>



■ Siedziba prezydenta jest otwarta dla zwiedzających

16.>>

W 1795 r., po III rozbiórce Rzeczypospolitej Obojga Narodów, pałac stał się siedzibą wileńskich generał-gubernatorów. Do 1811 r. mieszkał tu ówczesny generał-gubernator Michaił Kutuzow, w 1812 r. zatrzymał się tu Napoleon. W pierwszej połowie XIX w. pałac przebudowano według projektu rosyjskiego architekta Wasilija Stasowa. Architekt trzymał się zasad właściwych petersburskiej architekturze. Budynek nosi cechy późnego klasycyzmu (empire), fasadę zdobią doryckie kolumny, fasadę dziedzińca – jońska kolumnada. Według projektów Stasowa wzniesiono wiele ważnych budowli w Sankt Petersburgu, w tym Sobór Przemienienia Pańskiego.

PAŁAC ZAWSZE PEŁNIŁ FUNKCJE REPREZENTACYJNE

— Zatrzymywali się w nim przybywający do Wilna władcy: oprócz Napoleona – polski król Stanisław August Poniatowski, car Aleksander I, król Francji Ludwik XVIII i inni. W pałacu mieszkał też generał-gubernator Michaił Murawjow, ten sam, który stłumił powstanie styczniowe 1863 r. W latach 1898–1915 przed pałacem stał jego pomnik. W czasie I wojny światowej w pałacu mieściła się niemiecka administracja rządowa. Później w pałacu przebywali Lucjan Żeligowski, Józef Piłsudski oraz prezydenci Polski. W czasach sowieckich budynek oddano wojsku, następnie przekazano pracownikom sztuki. Od 1997 r. mieści się tu siedziba prezydentów Litwy – opowiada rozmówca.

Prezydent pełni tu swoje obowiązki oraz przyjmuje zagranicznych dygnitarzy. Fasadę budynku zdobi Pogoń. Kiedy prezydent przebywa w pałacu, nad Pogonią jest podnoszona flaga prezydencka. Do pałacu przylega obszerny park. Wewnątrz pałacu mieszczą się sale: Biała, Czerwona, Zielona, Kasetonowa, pokoje gościnne, reprezentacyjny hol ze schodami. W piwnicach i miejscami na parterze widoczne są cylindryczne sklepienia i inne fragmenty dawnego pałacu biskupiego.



■ Klasycystyczny portyk pałacu Reussów dobudował Marcin Knackfus

SIEDZIBA PREZYDENTA OTWARTA DLA ZWIEDZAJĄCYCH

— Zapraszamy grupy wycieczkowe do Pałacu Prezydenckiego z naszymi przewodnikami. Jest to dobra okazja, by poznać historię tego miejsca, obejrzeć reprezentacyjne sale, w których odbywają się ważne uroczystości i debaty. Zwiedzanie z przewodnikiem jest bezpłatne i trwa około godziny – informuje „Kurier Wileński” Ina Stončė, specjalistka ds. komunikacji Państwowym Centrum Wiedzy (lit. Valstybės pažinimo centras).

Wycieczki w języku litewskim są organizowane w soboty w godz. 10.00–

15.00. W takim samym czasie w niedzielę odbywają się wycieczki w języku litewskim i angielskim. Zwiedzanie jest możliwe po uprzednim uzgodnieniu terminu (registracija.pazinkvalstybe.lt) oraz po otrzymaniu potwierdzenia. Grupy zwiedzających maksymalnie mogą liczyć 20 osób. Harmonogram wycieczek na kolejny miesiąc ogłaszany jest w ostatnim tygodniu bieżącego miesiąca. W szczególnych sytuacjach oraz kiedy grupa zwiedzających liczy mniej niż sześć osób, Kancelaria Prezydenta RL zastrzega sobie prawo do zmiany terminu wcześniej zarezerwowanej wizyty.

Fot. Marian Paluszkievicz



■ Od 1940 r. w dawnym pałacu Łopacińskich mieściła się wyższa szkoła muzyczna imienia Tallat-Kielpszy

„Kup telefon albo ucieknę z domu”. W 2023 r. na Litwie zaginęło 2 212 dzieci

Honorata Adamowicz

Każdego roku na Litwie odnotowuje się kilka tysięcy przypadków zaginięć dzieci. Natalija Kurčinskaja, dyrektor Centrum Wsparcia Rodzin Osób Zaginionych, mówi, że dzisiaj dzieci są inne niż były kiedyś — trzeba to sobie uświadomić i z tym się liczyć.

— Musimy poszukać przyczyn, dlaczego tak się dzieje na Litwie. W Europie każdego roku znika około 300 tysięcy dzieci. Jeśli dziecko uciekało 10 razy i wracało, nie można po prostu uznać tego za rzecz oczywistą i myśleć, że i tym razem wróci, ponieważ może się zdarzyć, że w końcu nie wróci. Nie można porównywać zniknięcia dziecka ze zniknięciem osoby dorosłej — tłumaczy w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Natalija Kurčinskaja.

Statystyki dotyczące zaginionych dzieci na Litwie niewiele się zmieniły w ciągu ostatnich 10 lat. Nieletni wciąż często uciekają z domu. Jeśli weźmiemy pod uwagę rok 2023, zaginęło 2 212 dzieci, 1 750 dziewczynek i 1 042 chłopców. Małe dzieci zwykle giną w wyniku niewłaściwej opieki dorosłych albo porwań rodzicielskich. Liczba zaginionych dzieci w wieku poniżej 10 lat wyniosła 32 osoby. Powodem ucieczek może być depresja lub inne problemy wynikające z sytuacji w domu czy szkole, wygórowane oczekiwania rodziców, konflikty z rówieśnikami.

„MAJĄ PRAWA, ALE NIE MAJĄ OBOWIĄZKÓW”

— Istnieje wiele powodów, dla których dzieci uciekają. Jednym z najczęstszych są kłótnie rodzinne, dorastanie, być może jedno dziecko okres dojrzewania przechodzi niepostrzeżenie, a drugie jest buntownikiem. Moim zdaniem przyczyn należy szukać w naszym systemie na Litwie, który obecnie obowiązuje w stosunku do dzieci. Obecnie w naszym kraju dzieci mają swoje prawa i to jest



Dzisiaj dzieci są inne niż były kiedyś — trzeba to sobie uświadomić i z tym się liczyć **Fot. Marian Paluszkiewicz**

w porządku, ale niestety nie mają obowiązków. W naszym kraju nie ma czegoś takiego jak prawa dzieci i obowiązki dzieci, że muszą słuchać rodziców. Rodzice nic teraz nie znaczą. Teraz dzieci mogą trzasnąć drzwiami i wyjść. Tak samo jest w szkołach. Zobaczmy, jak dzieci zachowują się wobec nauczycieli. Dzieci szybko łapią to, że mają prawa i chętnie z nich korzystają, np. szantażują, że zadzwonią do organizacji zajmującej się prawami dziecka i powiedzą, że są bite. I korzystają z tego — podkreśla Natalija Kurčinskaja.

Jak mówi, zdarzają się nawet przypadki, kiedy rodzice dzwonią i mówią, że są bardzo mili dla swoich dzieci, starają się być ich przyjaciółmi, ale pewnego dnia dziecko przychodzi i mówi: „Kupcie mi nowy telefon, a jeśli tego nie zrobicie, to ucieknę z domu albo zadzwonię i powiem im, że mnie bijecie”. Kurčinskaja zaznacza, że w naszym kraju istnieją luki, które należy uzupełnić.

CO ROBIĆ, JEŚLI DZIECKO ZAGINIE

— Jeśli uciekło dziecko, rodzice muszą zrozumieć, że musimy powiedzieć policji wszystko, co wiemy, a jeśli w domu doszło do jakiejś kłótni, należy to zgłosić. Nie wolno niczego

ukrywać — zapewnia Kurčinskaja. Dodaje, że maksymalna otwartość ułatwi to pracę policji, a dziecko zostanie szybciej odnalezione.

— Drodzy rodzice, jeśli wasze dziecko zaginie, nie czekajcie, natychmiast złączcie się z policją. Nie musicie czekać. Po rozmowie z operatorem numeru 112, jeśli chcesz, możesz zostać połączony z Centrum Pomocy Rodzinom Osób Zaginionych. W przypadku zaginięcia dziecka można zadzwonić na bezpłatną, całodobową infolinię 116 000. Należy zadzwonić także do przyjaciół i krewnych. Dowiedzieć się, czy poszukiwana osoba przebywa z przyjaciółmi lub krewnymi. Dobrze jest także skontaktować się ze wszystkimi znanymi mediami w celu przekazania informacji o zaginionej osobie. Ważne jest, aby podać jak najwięcej szczegółów — radzi Natalija Kurčinskaja.

W ciągu miesiąca na Litwie zaginęły dwie nastolatki. 19 lutego Meda Stankevičiūtė, urodzona w 2010 r., wyszła z domu i zaginęła, w piątek dziewczynka jeszcze była poszukiwana. Druga nastolatka (ur. w 2010 r.), wyszła z domu 12 lutego w rej. sołecznickim. Na szczęście, po kilku dniach poszukiwań dziewczyna sama wróciła do domu. ■

Cztery lata życia w cieniu wirusa

Honorata Adamowicz

28 lutego mijają cztery lata od pierwszego przypadku zakażenia koronawirusem na Litwie. Od tego czasu zakażenie koronawirusem (COVID-19) zostało zdiagnozowane u 1 396 180 osób w kraju. Skutki tej choroby są nie tylko zdrowotne, ale też psychologiczne. Według specjalistów, odczuwać je będziemy jeszcze bardzo długo.

– Wiele się zmieniło. Podczas pandemii ludzie byli bardzo zmęczeni, przede wszystkim psychicznie. Dziś również to można zaobserwować. Dotyczy to wszystkich. Z powodu kwarantanny rozszerzyły się możliwości pracy zdalnej i komunikacji na odległość, co dotyczyło również procesu nauczania. Dziś zaś widzimy, że młodzi ludzie znacznie rzadziej komunikują się ze sobą. Ma to negatywny wpływ zwłaszcza na dzieci. Podsumowując, to dzieci najbardziej ucierpiały podczas pandemii – zaznacza w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” prof. Saulius Čaplinkas, kierownik Centrum Chorób Zakaźnych i AIDS.

Specjaliści przyznają, że cztery lata walki z COVID-19 było doświadczeniem, które trudno porównać z czymkolwiek innym. Jak mówią, świat bardzo zmienił się w ciągu tego okresu.

BRAK KOMUNIKACJI

– Zmieniła się również komunikacja między dorosłymi. Niektóre instytucje, zwłaszcza rządowe, przeszły na trydniowy tydzień pracy. W niektórych obszarach telepraca jest postępową i być może tworzy większą wartość dodaną. Ale w wielu przypadkach jest odwrotnie. Nastąpiło ograniczenie burzy mózgów, czyli wymiany informacji między specjalistami, ograniczenie komunikacji na żywo między specjalistami w poszukiwaniu wspólnych rozwiązań. Obecnie brakuje nawiązywania komunikacji podczas przerw na kawę, obiadu. Ludzie oddalają się jeden od drugiego – ocenia specjalista.

SKUTKI BĘDĄ PÓŹNIEJ

Najpierw wśród ludzi panował strach i panika przed „nieznanym wirusem” z Chin. Ludzie poważnie traktowali wszystkie zalecenia. Potem rosło sceptyczne nastawienie do zaleceń i coraz większe lekceważenie zagrożenia związanego z koronawirusem.

– Większość ludzi nie rozumie, czym jest długi covid. To konsekwencje zdrowotne, które są znacznie poważniejsze i bardziej długotrwałe dla różnych układów organizmu, niż myślimy. Wiele skutków zdrowotnych pojawi się znacznie później. Osoba, która łatwo przechorowała koronawirusa, może rok lub kilkanaście lat później odczuć jego skutki. Mogą to być choroby układu sercowo-naczyniowego, choroby neurologiczne, różne choroby zapalne i choroby metaboliczne – prof. Čaplinkas.

PIERWSZY ROK Z COVIDEM

We wczesnych godzinach porannych 28 lutego 2020 r. poinformowano, że na Litwie wykryto pierwszy przypadek COVID-19. Na Litwę przybył z Werony we Włoszech, gdzie zachorowała kobieta z Szawli. 10 marca w Kownie potwierdzono dwa

kolejne przywiezione przypadki. 18 marca zgłoszono pierwszy przypadek COVID-19 u osoby, która zaraziła się nim w kraju od krewnego, który wrócił z Wielkiej Brytanii. 21 marca odnotowano pierwszy zgon z powodu koronawirusa na Litwie. 16 marca w kraju wprowadzono kwarantannę, z surowymi ograniczeniami w podróżowaniu i wjeździe, zamknięciem większości sklepów, z wyjątkiem sklepów spożywczych i aptek, zakazem wszelkich wydarzeń publicznych oraz zamknięciem instytucji edukacyjnych. Inne kraje również nałożyły surowe ograniczenia w podróżowaniu, pozostawiając niektórych mieszkańców Litwy uwięzionych w innych krajach.

W sezonie letnim kwarantanna została złagodzona. Jednak 4 listopada rząd podjął decyzję o wprowadzeniu drugiej kwarantanny. Zamknięto bary, kawiarnie, restauracje, zakazano imprez publicznych i wprowadzono obowiązek noszenia maseczek. 7 grudnia rząd premiera Saula Skvernelisa jeszcze bardziej zaostriżł kwarantannę, zawieszając naukę w szkołach, zakazując kontaktów więcej niż między dwiema rodzinami i zaostriżając ograniczenia w punktach handlowych. ■



Podczas kwarantanny zamknięto bary, kawiarnie, restauracje, zakazano imprez publicznych i wprowadzono obowiązek noszenia maseczek **Fot. M. P.**

XV edycja konkursu „Być Polakiem”

Komitet Organizacyjny Konkursu „Być Polakiem” zaprasza do udziału w XV, jubileuszowej edycji konkursu „Być Polakiem”. Jak co roku zapraszani do udziału są zarówno przedszkolacy, uczniowie, ale również studenci i nauczyciele.

Szczególony jest temat przewidziany dla grup literackich i filmowej, bo będziecie odkrywca-ami mało znanych wydarzeń z historii Polski, często o wielkiej dramaturgii a nawet sensacyjnym charakterze. Rodzice i nauczyciele proszeni są o to, by gotowi byli wspierać i motywować młodzież podczas przygotowywania pracy konkursowej.

Novum tegorocznej edycji jest też skład jury, wzbogacony o uczestników konkursu z poprzednich lat. Nie może być inaczej, bo spotkali się w listopadzie 2023 r. w Warszawie na konferencji Polonia 2.0, dla nich zorganizowanej i postanowili stworzyć Fun Club konkursu „Być Polakiem”, wspierający działania konkursowe.

W ubiegłym roku uczestniczyło w konkursie prawie 1 300 uczestników z 43 krajów świata, we wszystkich poprzednich edycjach — prawie 15 000 dzieci i młodzieży. Uroczysta Gala z uhonorowaniem laureatów i wyróżnionych odbędzie się w Zamku Królewskim w Warszawie w dniu 31 lipca 2024 r.

17 marca to ostateczny termin przesyłania prac.

Tematy XV, jubileuszowej edycji konkursu:

MODUŁ A — dla dzieci i młodzieży

Grupa I, wiek 6-9 lat — prace plastyczne „Tradycje i obyczaje w moim domu rodzinnym”;

Grupa II, III, IV, wiek 10-22 lata — prace literackie;

Grupa V, wiek 10-22 lata — prace filmowe (w dwóch „podgrupach”: 9-15 lat i 16-22 lata) „Wyszukaj i opisz lub nagraj film o mniej znanym wydarzeniu; historycznym, kulturalnym, naukowym, wartym upowszechnienia, kształtującym pozytywny obraz Polski, intrygującym, wartym upowszechnienia”.

Podpowiadamy kilka tematów, ale z pewnością sami znajdziecie wiele innych, jeszcze ciekawszych:

- Uczta u Wierzyńka, wydana przez króla Kazimierza Wielkiego w 1364 r. dla monarchów i książąt Europy;
- Ołtarz Wita Stwosza, fenomen rzeźby religijnej z 1477 r.;
- Pacta conventa czyli pierwsza wolna elekcja w 1573 r. Demokracja to nasza specjalność;
- Pierwsza europejska konstytucja to Konstytucja 3 Maja 1791 r., wzór dla całej Europy;
- „Nie damy ziemi, skąd nasz ród”, Michał Drzymała i jego sławny wóz, 1904 r.;
- Wygrał Polskę na fortepianie, czyli rzecz o I. J. Paderewskim ale też żonie Helenie i jej lalkach 1918 r.;
- Złamali kod Enigmy i to nie jeden raz, bo w 1932 r. i w 1938 r.;
- Odkryli wąwóz Colca w 1981 r. i zostali bohaterami narodowymi Peru.

Jak widzicie możliwości są ogromne. Szukajcie ciekawych tematów i oryginalnie je przedstawicie. Jury czeka z zapartym tchem na wasze prace.

MODUŁ B — dla nauczycieli

„Być albo nie być, czyli o czasowniku »być«, jego funkcjach gramatycznych i leksykalnych oraz o czasownikach modalnych”.

Kalendarium konkursu:

17.03.2024 r. — Ostateczny termin przesyłania prac konkursowych (Uwaga: dzieci i młodzież urodzeni przed 17.03 w konkretnym roku — traktowani są jako „starsi”, piszą w starszej kategorii wiekowej. Urodzeni po 17.03 — powinni pisać w „młodszej” grupie);

19-21.04.2024 r. — Obrady jury w Warszawie,

30.04.2024 r. — Ogłoszenie wyników konkursu (na stronie www.bypolakiem.pl);

31.07.2024 r. — Gala XV, jubileuszowej edycji konkursu;

04-06.10.2024 r. — Inauguracja XVI edycji konkursu w Hadze, Holandia.

Pełny regulamin konkursu, formularze zgłoszeniowe oraz inne informacje można znaleźć na stronie internetowej bypolakiem.pl ■



17 marca to ostateczny termin przesyłania prac do konkursu „Być Polakiem”, chętnym do udziału warto więc pospieszyć **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Świat świętuje urodziny Polaka, odkrywcy witamin. Czy znasz 12 głównych „amin życia”?

Brenda Mazur

Dziś ta choroba — wyłączny efekt niedoboru witaminy C — nie jest tak powszechna, dzięki wiedzy o tychże witaminach. Pierwszą witaminę B1 w 1912 r. odkrył Kazimierz Funk, polski biochemik żydowskiego pochodzenia, który urodził się dokładnie 140 lat temu. W dzień jego urodzin warto przypomnieć właściwości witamin — niektóre z nich nie są powszechnie znane.

Odkrycie witamin było tak ważnym wydarzeniem, że nawet wyszukiwarka Google ustawiła w logotypie na dzień urodzin Kazimierza Funka doodle — specjalną upamiętniającą grafikę.

Kazimierz Funk urodził się w zamożnej rodzinie lekarskiej żydowskiego pochodzenia. Ojciec Jakub Funk był specjalistą dermatologiem, ale też naukowcem. Prowadził praktykę w znanej wówczas klinice, w pobliżu placu Wareckiego (obecnie Powstańców Warszawy), dzielnicy elity finansowej dawnej Warszawy. Lekarzem była też matka, Gustawa (z domu Zysan), jednak jak większość kobiet tej epoki, po ślubie nie pracowała, zajmowała się prowadzeniem domu i wychowaniem syna, z którym oboje rodzice wiązali wielkie nadzieje naukowe.

Biorąc pod uwagę dobrą sytuację finansową rodziny, zdolny Kazimierz miał otwarte bramy najlepszych uczelni i laboratoriów. Późniejsze życie zawodowe Funka, przypomina dzisiejsze kariery naukowe oparte na systemie staży, grantów, stypendiów i kontraktów. Początkowo były to studia przyrodnicze na Uniwersytecie Genewskim, później chemia organiczna na Uniwersytecie w Bernie. Tam Kazimierz prowadził badania pod kierunkiem polskiego naukowca, Stanisława Kost-

Wypadają zęby, skóra krwawi, ostatecznie następuje śmierć. To objawy szkorbutu, dawnego postrachu marynarzy i mniej zamożnych.



Kazimierz Funk, pionier nauki o witaminach, upamiętniany przez cały świat
Fot. domena publiczna, opr. A.K.

neckiego, a w 1904 r. obronił u niego doktorat dotyczący budowy barwników roślinnych: brazyliny i hematoksyliny. Przez dwa kolejne lata pracował w Zakładzie Biochemii Instytutu Pasteura w Paryżu u Gabriela Bertranda, bakteriologa, biochemika i farmakologa, badając pierwiastki śladowe i ich rolę w organizmie, budowę węglowodanów i białek oraz syntezę zasad organicznych i aminokwasów. Później był Berlin, Wiesbaden, Londyn, Nowy Jork.

PREKURSOR WITAMIN

W Ameryce, gdzie wyjechał z żoną Belgijką w 1915 r., Funk podjął pracę w Laboratorium Badawczym Szpitala Roosevelta w Nowym Jorku, później w firmie chemicznej Calco w New Jersey, gdzie zajmował się produkcją kwasu benzoowego oraz atofanu. Związał się również z firmą farmaceutyczną Metz and Company w Nowym Jorku, dla której opracował benzonaftol oraz pomógł przy syntezie sztucznej adrenaliny. Współpraca i przyjaźń z dyrektorem tej firmy, bio-

chemikiem Harrym Dubinem, zaowocowała wieloma publikacjami naukowymi.

Przez całe swoje życie był na kilkuletnich posadach, najdłużej w fundacji Funka w Stanach Zjednoczonych (24 lata). W sumie związany był z 19 instytucjami lub organizacjami.

Kazimierz Funk był czterokrotnie nominowany do Nagrody Nobla: w dziedzinie fizjologii i medycyny za badania nad witaminami (1914 i 1925) oraz chemii (1926, 1946).

Najbardziej spektakularnego odkrycia Funk dokonał przed 30. rokiem życia. Podczas badania wpływu karmy na wzrost psów, doszedł do wniosku, że prawidłowa dieta powinna zawierać coś więcej niż główne składniki pokarmowe. Jego badania wywołały konflikt z innymi naukowcami, w związku z tym przeniósł się do Instytutu Listnera w Londynie. I tu spotkał się z problemem choroby beri-beri, obejmującej dużą część populacji Jawy. Zaczął szukać przyczyn tej choroby w niedoborze jednego z aminokwasów w diecie. W ten sposób dotarł do tiaminy, konkretnie witaminy B1, którą wyodrębnił z otrąb ryżowych. Odkrycie to pociągnęło za sobą dalsze poszukiwania witamin.

Kazimierz Funk to prekursor witamin. Stał się autorem nazwy „witamina” (łac. vita — życie, amine — grupa z azotem), która zaczęła funkcjonować od 1912 r.

Jeszcze na początku XXI w. panowało przeświadczenie, że istnieje trzynaście podstawowych witamin: A, C, D, E, K oraz osiem różnych witamin B. Dziś znane jest trzynaście odmian samej tylko witaminy B, a niektóre z nich (witamina B12 lub niacyna) występują w sześciu postaciach.

21.>>

Dziś też już wiemy, że do normalnego funkcjonowania organizmu, oprócz węglowodanów, białek, tłuszczów i składników mineralnych, potrzebujemy witamin. Te związki organiczne powinny być składnikiem zdrowej diety i nie może ich zabraknąć w codziennych posiłkach.

Witamina A. Dzięki niej możliwy jest wzrost i ogólny rozwój organizmu. Sprzyja tworzeniu kości i wpływa na prawidłowy rozwój i funkcjonowanie skóry i zdrowie oczu. Występuje pod dwiema postaciami. Produkty pochodzenia zwierzęcego zawierają retinol. Natomiast źródłem prowitaminy A (beta-karotenu) są warzywa o zielonych liściach oraz warzywa i owoce o żółto-pomarańczowej i czerwonej barwie. Możemy ją też znaleźć w tranie, rybach morskich, wątróbce wołowej, maśle.

Witamina D. Wpływa na przemianę wapnia i fosforanów. Jest również odpowiedzialna za właściwą mineralizację kości. Niedobór witaminy D przejawia się na wiele sposobów, jednak jako pierwszą zauważono krzywicę, zwaną też chorobą angielską. Dlaczego angielską? Ponieważ zniekształcenia związane ze zbytnią miękkością kości bardzo często obserwowano u angielskich dzieci żyjących w miastach. Uboga dieta, zanieczyszczone powietrze, częste zachmurzenie, przebywanie w ciemnych pomieszczeniach — wszystko to ograniczało wytwarzanie witaminy D w skórze przez promienie słoneczne.

Dzienną dawkę witaminy D można zapewnić wystawiając skórę na działanie promieni słonecznych — wystarczy kilkunastominutowa ekspozycja około 20 proc. powierzchni ciała. Jeśli chodzi o suplementację, to musi się ona odbywać pod okiem lekarza. Trzeba bowiem wiedzieć, że (choć rzadkie) przedawkowanie witaminy D jest bardzo niebezpieczne. Może dojść do kamicy nerkowej i zwapnienia tętnic. Witamina D występuje także w produktach takich jak: wątróbka, świeże jaja, łosoś, sery żółte, tłuszcze roślinne.



Szkorbut był uznawany za zło nieuniknione, doprowadzał do osłabienia i śmierci szczególnie marynarzy i niezamożnych — od XVIII w. leczono cytrusami nie znając jeszcze głównego czynnika — witaminy C **Rys. domena publiczna**

Witamina E. Zapobiega uszkodzeniom błon komórkowych przez procesy utleniania, chroni przed rozwojem miażdżycy. Elementem witaminy E jest tokoferol, który jest silnym przeciwutleniaczem. Usuwa on wolne rodniki, od których starzeją się tkanki i działa przeciwzapalnie. Nie bez powodu olejek witaminy E jest składnikiem wielu produktów do pielęgnacji skóry. Witamina E nazywana jest „witaminą młodości” i „witaminą płodności”. Znajduje się: w soi, oleju roślinnym, migdałach, orzechach, kielkach, jajach, drobiu, szparagach, zbożu.

Witamina K. Jest odpowiedzialna za proces krzepnięcia krwi i zapobieganie krwawieniom. Ponadto utrzymuje prawidłową strukturę kości i wspomaga gojenie się złamań. Znajduje się głównie w produktach pochodzenia roślinnego, takich jak: oleje roślinne (szczególnie rzepakowy i z pestek winogron), liściach roślin spokrewnionych z kapustą, w sałatach, awokado. Najbogatsze źródła witaminy K to warzywa o zielonym kolorze, które zawierają dużą ilość chlorofilu, w tym: brokuły, jarmuż, szpinak, brukselka, sałaty zielone, kapusta włoska czy szparagi.

Witamina B1. Odpowiedzialna jest za przemiany metaboliczne glukozy we krwi w związku wyso-

koenergetyczne, jak również za funkcjonowanie włókien układu nerwowego, serca i mięśni. Odpowiada także za produkcję czerwonych krwinek. Znajduje się w: drożdżach, niełuskanej pszenicy, płatkach owsianych, mięsie wieprzowym, jajach, ziemniakach.

Witamina B5. Chroni przed infekcjami, odpowiedzialna jest też za metabolizm tłuszczów, węglowodanów, białek oraz za prawidłową budowę skóry i włosów. Znajdziemy ją w: drożdżach, wątróbce wieprzowej, jajkach, pełnoziarnistym pieczywie, mleku, szpinaku, kapuście.

Witamina B6. Reguluje pracę białek w organizmie. Ponadto jest odpowiedzialna za produkcję czerwonych i białych krwinek. Znajduje się w: mięsie wołowym, chlebie białym, niełuskanych ziarnach pszenicy, drożdżach, rybach.

Witamina PP. Reguluje poziom cukru i cholesterolu we krwi. Znajduje się w takich produktach, jak: drożdże, kapusta, szpinak, jabłka, makrela, mięso wołowe.

Witamin B9, czyli kwas foliowy. Odpowiedzialny jest za regulację różnych procesów metabolicznych w organizmie, za tworzenie kwasów nukleinowych DNA i RNA, zapobiega chorobom serca i miażdżycy.

23.>>

22.>>

Należy jej szukać w następujących produktach: szpinak, marchew, drożdże, wątroba wołowa, dynia, mleko, jajka, groszek zielony.

Witamina C, czyli kwas askorbinowy. Wykazuje działanie antyoksydacyjne. Oznacza to, że chroni organizm przed szkodliwym działaniem wolnych rodników. Przeciwdziała starzeniu się skóry i reguluje produkcję kolagenu, wpływa na pracę układu immunologicznego i krwionośnego, przyspiesza gojenie ran. Zapobiega wielu chorobom, np. przeziębieniom, grypom, ale też chorobie Alzheimera, miażdżycy, zaćmie. Witaminę C znajdziemy w owocach cytrusowych, w warzywach, jak: brokuły, brukselka, papryka. Dobrym jej źródłem są kiszonki.

UWAŻAĆ NA PRZEDAWKOWANIE

Jak powiedział inny wielki uczyony, noblista, odkrywca witamin C i P, Albert Szent-Gyorgyi: „Witamina to substancja, która czyni cię chorym, jeśli jej nie zjesz”. Ale pamiętajmy, że nadmiar witamin może nas też uczynić chorymi. Chodzi o przedawkowanie. Co prawda niektórych witamin nie da się przedawkować, ale na inne trzeba uważać i nie zażywać ich bez konsultacji czy badań.

Dotyczy to ich rozpuszczalności w organizmie. Ze względu na rozpuszczalność obowiązuje następujący podział witamin:

Witaminy rozpuszczalne w tłuszczach: A, D, E, K. Ponieważ nie rozpuszczają się w wodzie, ich nadmiar nie jest usuwany z moczem i potem – są zatem magazynowane w wątrobie oraz tkance tłuszczowej i mięśniach.

Witaminy rozpuszczalne w wodzie: z grupy B (B1, B2, B3, B5, B6, B7, B9, B12) oraz witamina C – nie są magazynowane w organizmie. Ta grupa witamin wydalana jest z organizmu wraz z moczem, więc bardzo trudno je przedawkować.

Witaminy pełnią w organizmie wiele funkcji. Mają ogromny wpływ na przepływ krwi, odporność, wzrok, rozwój kości, jak również na psychikę, samopoczucie

oraz pracę mózgu. Niedobór witamin znacząco zwiększa ryzyko niektórych chorób. Często dają nam znać w sposób bardzo oczywisty. Objawiają się infekcjami, wypadającymi włosami czy słabą płytką paznokcia. Charakterystycznych symptomów jest jednak znacznie więcej.

PO CZYM ROZPOZNAĆ BRAK?

Braki witamin objawiają się m.in.:

witamina A – matowe włosy, łamliwe paznokcie, zaburzone widzenie, zespół suchego oka;

witamina B1 – problemy z żołądkiem, brak apetytu, drżenie rąk;

witamina B2 – zajady, czyli bolesne pęknięcie kącików ust, uczucie suchości języka;

witamina B3 – przedwczesne siwienie włosów, zapalenie skóry, rozdrażnienie;

witamina B6 – bardzo blada cera, rozdrażnienie, problemy z zapamiętywaniem;

witamina B7 – osłabione i wypadające włosy, zmiany łojotokowe, choroby skóry;

witamina B9 – niedokrwistość, choroby układu krążenia, osteoporoza;

witamina B12 – zajady, obniżone samopoczucie, depresja, apatia;

witamina C – szkorbut (osłabienie i krwawienie dziąseł) oraz wypadanie zębów, słabsza odporność, chroniczne zmęczenie;

witamina D – choroby zębów i przyzębia, wady postawy, skrzywienia, złamania, osłabione mięśnie, bezsenność, obniżony nastrój; witamina D u dzieci jest w szczególności potrzebna do ich prawidłowego rozwoju, zapobiegania krzywicy u dziecka;

witamina E – słaba odporność, niskie libido, osłabienie płodności, szybszy proces starzenia, problemy z koordynacją ruchową, spadek koncentracji, osłabienie mięśni.

witamina K – zaburzenia krzepnięcia, tendencje do powstawania krwotoków wewnętrznych i zewnętrznych, powolne gojenie się ran, zaburzenia mineralizacji kości, osteoporoza.

Niedobór witamin może wystąpić u każdego. Są one szczególnie potrzebne dzieciom, seniorom, sportowcom i kobietom w ciąży. Organizm człowieka potrafi wytworzyć samodzielnie tylko dwie witaminy: K oraz D. Inne musimy dostarczać poprzez pokarmy. Niestety, obecnie żywność jest silnie przetworzona, przez co jest coraz łatwiej o niedobór witamin. Niejednokrotnie trzeba je suplementować. ■



Najwięcej witamin jest w nieprzetworzonej żywności – owocach, warzywach, orzechach i mięsie. Jednak trzeba trzymać się równowagi, bowiem każdy ze składników ma inny zestaw **Fot. opr. cyfr. A.K.**



Ponoć obecnie można kupić wszystko! Nie wiem, jak Wy, ale ja nie wiedziałam, że można kupić nawet śnieg! I to teraz, kiedy idzie wiosna! Dokładnie wczoraj natknęłam się w Internecie na ogłoszenie internauty, który na Allegro wystawił do sprzedaży śnieg sprzed własnego garażu. Nie dość, że zrealizował tak śmiało przedsięwzięcie, to zachował się całkiem profesjonalnie, podając specyfikację sprzedawanego towaru:

Sprzedam śnieg!

Dane techniczne śniegu:

- stan - bardzo dobry;
- niedeptany;
- nierozjeżdżony przez samochód, ponieważ padł mi akumulator, a poza tym ciężko się przebić przez taką zaspę;
- nie deptany przez kota ani inne zwierzę (kot woli siedzieć w domu i całe dnie spędzać na grzejniku);
- posiada minimalne ślady użytkowania (wiatr lekko wpłynął na jego fakturę);
- pierwszy właściciel (udokumentowane - 2 dni temu jeszcze go nie było);
- kolor biały, ale nie metaliczny,
- śnieg nie posiada nigdzie żółtych zacieków, które świadczyłyby o jego niepewnej historii użytkowania;
- śnieg powinien ładnie skrzypieć przy chodzeniu po nim (niestety, tego nie sprawdzałem, ponieważ wtedy śnieg byłby już deptany, jednak sprawdziłem dziś u sąsiada i ładnie mi skrzypiał pod butami).

Z oczywistych przyczyn - odbiór tylko i wyłącznie osobisty. Transportu nie zapewniam.

Dla zwycięzcy aukcji prezent-niespodzianka gratis: udostępnię na czas załadunku szuffłę do śniegu (kolor czerwony!).



Dlaczego to nie jest zdrowe?

FAST FOOD



To, tłumacząc dosłownie z angielskiego, szybka żywność. Ma jeden główny cel - szybko zaspokoić głód i niedobór energii. Można się nią po prostu szybko najeść. Ma dużo tak zwanych pustych, bezwartościowych kalorii, tłuszczu i węglowodanów. Za to prawie nie zawiera błonnika, witamin i innych elementów, które są potrzebne organizmowi, by normalnie i zdrowo żył. Jeżeli fast food to Wasze główne pożywienie, łatwo o tak zwane choroby cywilizacyjne, czyli otyłość, choroby serca i wątroby, a nawet nowotwory.

Co jest fast foodem? Przede wszystkim frytki, hamburgery i hot dogi. Nie pomyślcie, że za wszelką cenę chcę Was zniechęcić do burgera w McDonald'sie. Tylko uprzedzam, że częste jedzenie tych dań nie jest zdrowe.

Język migowy

Nikt nie wie, kiedy dokładnie powstał pierwszy język migowy. Pięć wieków temu niesłyszący z jednej wsi miał zapewne niemały problem, by dogadać się z niesłyszącym z sąsiedniej wsi, mimo że dzieliło ich zaledwie kilka kilometrów. Ich „rozmowę” można by porównać ze współczesnym sposobem komunikacji między dwoma obcokrajowcami, którym na nic zdają się słowa i ich jedynym ratunkiem jest rozpaczliwe machanie rękami.

Już benedyktyni w Hiszpanii w XVII wieku zaczęli uczyć się języka migowego.

Dopiero 200 lat temu zaczęły powstawać pierwsze na świecie szkoły dla niesłyszących dzieci. To w nich dokonywała się powolna, wytrwała systematyzacja chaotycznych znaków, które różniły się w poszczególnych regionach, z których pochodzili uczniowie szkoły. Szkoły dla osób głuchoniemych znajdowały się przeważnie w dość sporym oddaleniu od siebie, co skutkowało ograniczonymi kontaktami między placówkami. **W związku z tym, język migowy, który funkcjonował w jednej szkole, mógł się diametralnie różnić od tego, którym posługiwano się w innej szkole, nawet jeśli miało to miejsce w obrębie jednego państwa.**

Obecnie wszystkie systemy języków migowych na świecie łączy pewien typ myślenia i to on decyduje o ich międzynarodowym charakterze. Języki te istnieją więc jakby samodzielnie, obok języków ojczyustych, a ich zasięgi

nie zawsze pokrywają się nawet z zasięgami języków mówionych, na przykład brytyjski migowy różni się od amerykańskiego migowego. Jednak w gruncie rzeczy reguły każdego języka migowego są bardzo zbliżone do cech i reguł języków migowych używanych przez niesłyszących w innych państwach.

Dlatego niesłyszący z różnych krajów dogadują się ze sobą znacznie łatwiej niż osoby słyszące.

Niektóre znaki powtarzają się nawet w poszczególnych językach migowych, czego dobrym przykładem jest gest oznaczający telefon (zamknięta dłoń z wyprostowanym kciukiem i małym palcem przyłożona do policzka).

Istnieje pewien międzynarodowy język migowy, tzw. International Sign Language (ISL) lub dawny gestuno, opracowany przez międzynarodowy zespół ekspertów Światowej Federacji Głuchych, ale ma on takie znaczenie dla niesłyszących jak esperanto dla słyszących. Używa się go wyłącznie w oficjalnych kontaktach międzynarodowych niesłyszących – na igrzyskach, kongresach itp. W istocie ludzie niesłyszący z różnych krajów łatwiej porozumiewają się ze sobą, gdy operują własnymi językami, a ISL jest tak naprawdę systemem martwym.

Język migowy to połączenie gramatyki, przestrzeni i spontaniczności.



Wiosna, ach to ty! Znajdźcie ostatnie pozostałości zimy! Na tym pięknym obrazku ukryto się 6 śnieżynek — wypatrzcie je i zaznaczcie!



Pyszne pyzy z mięsem mielonym

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Pyzy nadziewane mięsem mielonym to pyszne danie, które gości na polskich stołach od dawna. Pyzy zrobione są z surowych tartych ziemniaków, z dodatkiem gotowanych ziemniaków, a nadzienie z surowego mięsa mielonego z dodatkiem cebuli i przypraw. Danie proste, bardzo smaczne, treściwe i tanie.

Składniki:

• 1 kg ziemniaków surowych • 500 g ziemniaków ugotowanych • 1 łyżka mąki ziemniaczanej • 350 g mięsa mielonego • 2 cebule • tłuszcz • 1/4 łyżeczki majeranku • sól • pieprz • 150 g boczku

Wykonanie:

Ziemniaki obrać, umyć i zetrzeć na tarce na drobnych oczkach, włożyć na gęste sitko i zostawić, aby sok spłynął i oddzielił się krochmal. Jedną cebulę pokroić w drobną kostkę i zeszklić ją na tłuszczu, dodać do mielonego mięsa, doprawić do smaku solą, pieprzem i majerankiem, wymieszać. Ziemniaki ugotowane zmielić lub przetrzeć przez praskę. Ziemniaki surowe odcisnąć (najle-



Fot. autorka

piej za pomocą gazy czy płótna) aż masa będzie sucha. Sok nam nie będzie potrzebny. Połączyć ziemniaki surowe odcisnięte ze zmielonymi, dodać krochmal, mąkę ziemniaczaną, wszystko wymieszać na gładką masę. Z ciasta lepić na dłoni mały placek, na środek kłaść łyżeczkę nadzienia lub zrobić kulki z mięsa,

zlepić, formować okrągłe pyzy, które układać na deseczce posypanej mąką. Zagotować w dużym garnku wodę, osolić ją i na wrzącą wrzucać pyzy, jak wypłyną, zmniejszyć grzanie i wolno gotować 10-15 minut. Ugotowane pyzy wyjąć łyżką cedzakową na talerz, polać pokrojonym i stopionym boczkiem z cebulą. ■

Zupa ogórkowa z ryżem

Zupę ogórkową najczęściej gotuję z ziemniakami, ale dziś zapraszam na zupę ogórkową z ryżem. Polecam spróbować, jeśli ktoś nie zna tego połączenia — zupa jest bardzo dobra i sycąca. Ugotowana na wywarze mięsa z indyka, z dodatkiem warzyw, zaprawiona śmietaną — jest aromatyczna, chętnie zjedzą ją nawet dzieci. Ryż gotuję oddzielnie, a potem dodaję do zupy, można też dodać ryż na talerze i polać zupą.

Składniki:

• 400 g mięsa z kością z indyka • 2 marchewki • 1 pietruszka • kawałek selera • kawałek białej części pora • 150 g ryżu • 4-5 kiszonych ogórków • 100 ml śmietanki 30 proc.

• 1 łyżka posiekanego koperku • 1,5 l wody • sól

Wykonanie:

Mięso z indyka (może być też z kurczaka, a nawet żeberka wieprzowe) umyć, zalać wodą i zago-



Fot. opr. cyfr. A.K.

tować, zebrać szumowiny, zmniejszyć grzanie i wolno gotować. Obrać włoszczyznę, umyć, pietruszkę przekroić i dodać do zupy. Marchew obrać, umyć, zetrzeć na tarce o dużych otworach i po chwili dodać do garnka. Ogórki kiszone razem ze skórką zetrzeć na tarce i gdy mięso będzie prawie miękkie, dodać do zupy. Ryż ugotować na sypko w lekko osolonej wodzie. Gdy mięso będzie miękkie, doprawić zupę do smaku solą. Jeśli mało kwaśna — dolać trochę soku z ogórków. Do zupy dodać ryż, zaprawić śmietaną tzn. do śmietany dodać trochę zupy, wymieszać i wlać wszystko do garnka. Na koniec zupę posypać posiekanym koperkiem. Zupy nie trzeba zagęszczać mąką, ryż zagęści ją sam. ■

Wystawa „Ikony na skrzyniach po amunicji” w Muzeum IX Fortu Kownie

Z okazji 2. rocznicy pełnowymiarowej agresji Rosji na Ukrainę 29 lutego o godz. 13.00 w Muzeum IX Fortu w Kownie zostanie otwarta wystawa „Ikony na skrzyniach po amunicji” autorstwa ukraińskich artystów Sofiji Atlantovej i Oleksandra Klymenko. Wystawa składa się z 19 ikon z cyklu „Pietitus” i będzie prezentowana do 25 sierpnia br.

W 2014 r., w efekcie rosyjskiej agresji na Ukrainę, dwójce ukraińskich artystów — Sofiji Atlantova i Oleksandr Klymenko zaczęło tworzyć oryginalny i wymowny projekt artystyczny, który polega na pisaniu ikon na skrzyniach po amunicji. Artyści zwrócili uwagę na to, iż wieka i dna tych skrzyń są podobne do desek, na których zazwyczaj pisze się ikony. To podobieństwo zainspirowało ich do rozpoczęcia projektu. O. Klymenko o projekcie m. in. mówi tak: „Starotestamentowa idea przekuwania »broni na lemiesz« jest zapłodniona nowotestamentowym motywem wyjścia z piekła (...). Jednak wyjście z piekła mogło nastąpić tylko jako zwycięstwo nad śmiercią, zwycięstwo przez śmierć”. Ikony tworzone na fragmentach skrzyń po amunicji symbolizują, tak jak krzyż, przemianę śmierci w życie”.

Przesłanie prezentowanych na wystawie ikon jest wielowarstwowe. To dzieła sztuki autorstwa utalentowanej pary ukraińskich artystów. Ikony łączą w sobie nowoczesność i tradycję. Ważnym aspektem tych ikon jest historia, którą opowiadają. Można nawet powiedzieć, iż ikony opowiadają wiele historii, które razem tworzą jedną narrację o wojnie i pokoju, ludzkim cierpieniu i nadziei. Dodatkowo ikony mogą być sprzedawane, a uzyskane ze sprzedaży środki autorzy przeznaczają na cele charytatywne — wspierają działalność różnych instytucji medycznych, ratujących życie walczących o swoje państwo i przeżycie Ukraińców.

„Wojna na Ukrainie trwa już dwa lata. Dwa lata ukraińscy żołnierze dzielnie odpierają rosyjskiego agre-

sora. Walczą jednak nie tylko wojskowi. O wolną Ukrainę walczy cały naród ukraiński, jak również artyści — autorzy tej wystawy. Ich walka może jest mniej spektakularna, ale również niezwykle ważna. Ikony powstałe na swoistych narzędziach śmierci, jakimi są skrzynie po amunicji, stają się symbolami zwycięstwa życia nad śmiercią. To jest właśnie najważniejsze i optymistyczne przesłanie tej wystawy — dobro zawsze zwycięża” — zaznaczyła dyrektor Instytutu Polskiego w Wilnie Dorota Mamaj.

Ikony w formie wystaw podróżują po świecie. Dotychczas były prezentowane w kilkunastu krajach i ponad 120 lokalizacjach (w tym np. w Parlamencie Europejskim). W 2023 r. wystawa z inicjatywy Instytutu Polskiego w Wilnie była prezentowana w Muzeum Historycznym Małej Litwy w Kłajpedzie, w Muzeum Regionalnym w Kiejdanach oraz w Dworze w Luznawie (Łotwa).

Sofija Atlantova (ur. 1981 r. w Kijowie) — artystka, twórczyni ikon, pi-

sarka. Studiowała w Kijowskim Państwowym Liceum Artystycznym im. T.G. Szewczenki i Narodowej Akademii Sztuk Wizualnych i Architektury.

Oleksandr Klymenko (ur. 1976 r. w Kijowie) — artysta, twórca ikon, krytyk sztuki, pisarz. Członek Narodowego Związku Artystów Ukrainy. Studiował w Narodowej Akademii Sztuk Wizualnych i Architektury oraz w Instytucie Historii Sztuki, Folkloru i Etnologii im. M. Rylskiego. Wykładał w Kijowskim Państwowym Instytucie Sztuki Dekoracyjnej i Stosowanej im. M. Boychuka.

Podczas wystawy zostanie zaprezentowana wideo instalacja autorstwa Sergeja Orlova (reżyser i operator, Litwa), stworzona na potrzeby tego projektu, przedstawiająca artystów S. Atlantovą i O. Klimenkę tworzących ikony w pracowni oraz ujęcia zniszczonych miast obwodu kijowskiego, Czernihowa i wschodniej Ukrainy.

Organizatorzy: Instytut Polski w Wilnie, Muzeum IX Fortu w Kownie. ■

Parodos atidarymas
2024 02 29

Ikonos
ant
šovinių
dėžių

Sofija Atlantova
Oleksandras Klimenka
Sergejus Orlovas

INSTITUTAS POLSKIS WILNIE
LENKIŠKAS INSTITUTAS VILNIE
Kauno diena

Papież apeluje o działania dyplomatyczne by przywrócić pokój na Ukrainie

Po modlitwie Anioł Pański w niedzielę, 25 lutego, papież wyznał, że ze smutkiem wspomina drugą rocznicę rozpoczęcia zakrojonej na szeroką skalę wojny na Ukrainie. „Tak wiele ofiar, rannych, zniszczeń, udręki, łez w okresie, który staje się strasznie długi i którego końca jeszcze nie widać!” – powiedział.

Jednocześnie zaznaczył, że jest to wojna, która nie tylko niszczy ten region Europy, ale wyzwała globalną falę strachu i nienawiści.

Franciszek wyraził współczucie dla „udręczonego narodu ukraińskiego” i zapewnił o modlitwie za wszystkich, zwłaszcza za wiele niewinnych ofiar. Jednocześnie błagał o przywrócenie „tej odrobiny człowieczeństwa, która stworzy warunki do dyplomatycznego rozwiązania w poszukiwaniu sprawiedliwego i trwałego pokoju”.

Ojciec Święty prosił o modlitwę w intencji Palestyny i Izraela oraz wielu

narodów „rozdartych wojną” oraz o konkretną pomoc. „Pomyślmy o tylu cierpieniach, pomyślmy o rannych, niewinnych dzieciach” – powiedział.

Jednocześnie Papież wyznał, że z niepokojem śledzi wzrost przemocy we wschodniej części Demokratycznej Republiki Kongo. Przyłącza się do wezwania biskupów do modlitwy o pokój, mając nadzieję na zakończenie walk i poszukiwanie szczerego i konstruktywnego dialogu. Podobnie, jak zaznaczył, coraz częstsze porwania w Nigerii są powodem do niepokoju. „Wyrażam moją bliskość w modlitwie z narodem nigeryjskim, mając nadzieję, że zostaną podjęte wysiłki, aby powstrzymać rozprzestrzenianie się tych sytuacji w jak największym stopniu”.

„Jestem również blisko mieszkańców Mongolii, dotkniętych falą intensywnego zimna, która ma po-

ważne konsekwencje humanitarne” – powiedział Franciszek. Ojciec Święty zwrócił uwagę, że to ekstremalne zjawisko jest również oznaką zmian klimatycznych i ich skutków. Dodał, że kryzys klimatyczny jest globalnym problemem społecznym, głęboko wpływającym na życie wielu braci i siostr, zwłaszcza najbardziej bezbronnych.

„Módlmy się o mądre i odważne wybieranie, aby przyczynić się do troški o stworzenie” – apelował.

Ojciec Święty pozdrowił pielgrzymów z różnych części świata, w tym młodych grekokatolików rumuńskich z Paryża, Wspólnoty Neokatechumenalne z Polski, Rumunii i Włoch oraz Włoską Federację Chorób Rzadkich i kandydatów do bierzmowania z Lastra Signa, Torre Maina i Gorzano. ■

Wilnoteka.lt

na podst. vaticannews.va

GIMNAZJUM IM. SZYMONA
KONARSKIEGO W WILNIE

ZAPRASZAMY

NA

DZIEŃ OTWARTYCH DRZWI I OTWARCIE SZKÓŁKI SOBOTNIEJ "WESOŁA KARUZELA"





2 marca 2024 r.

godz. 10.00

W programie:

-  występy artystyczne uczniów
-  zajęcia otwarte w klasach: robotyka, Lego, szycie, STEAM, laboratorium chemiczne, plastyka
-  spotkanie z dyrektorem
-  zwiedzanie szkoły

(8 5) 213 0518
rastine@konarskio.vilnius.lm.lt
Statybininkų g. 5, 03200 Vilnius



więcej informacji


7.00 Detektyw Literka
7.10 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
7.35 Rusz się człowieku
7.45 Pięknie przyprawiona
8.00 Info Wilno
8.15 Studio Wilno
8.35 Magazyn publicystyczny
9.30 Zapomniani, odzyskani
9.35 S. „Sześć siostr”
10.30 Przystanek slow food
10.55 Gra słów
11.20 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
11.45 Zakończ się w Polsce
12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Klucz
13.30 Tygiel
13.50 Wielki Test
15.05 Słownik polsko@polski
15.35 Raport naukowy
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Detektyw Literka
17.20 Przyjaciele Misia i Margolci
17.45 S. „Stulecie Winnych”
18.30 Nowe spojrzenie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.05 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.35 S. „Leśniczówka”
22.00 Dzikie serca
23.20 S. „Na sygnale”
00.05 Info Wilno
00.25 Studio Wilno
00.40 Anna Dymna - spotkajmy się


6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Soko Leipzig”
9.50 S. „Komisarz Rex”
10.40 S. „Śledczy do pary”
11.30 S. „Stary”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Garnki świata
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Dobra czarownica”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Wskrzeszenie” film dok.
22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Nad wodą”
23.50 S. „Komisarz Rex”



6.00 Filmy anim.
7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Poważne sprawy”
11.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Mam na imię Farah”
15.30 S. „Kraina Nadziei”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Dziedzictwo krwi” film fab.
00.20 „Mad Max: Na drodze gniewu” film fab.

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Detektywi historii
8.30 7 dni Kowna
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Białoruska Pogoń
12.00 Pasek zatrzymania
13.00 Restauratorzy
13.30 Spacerzy
14.00 Prognoza
14.30 „J.-C. van Damme. Podwójna osobowość” film dok.
15.30 S. „Służyć i bronić”
16.30 Dzień dobry Litwo
18.30 „Niezwyczajni ludzie”
19.00 Pole bitwy
19.30 S. dok. „Złamanie kodu”
20.20 S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Fakt” dramat
23.00 Nie ma tylu lat
23.30 Białoruska Pogoń



00.00 Wiadomości DW (ros.)
00.15 Dziś na świecie (ros.)
00.40 Ulice kobiet
6.00 Seriale anim.
7.45 S. „Płonący ogień”
8.55 S. „W wirze miłości”
10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Miejsce pod słońcem”
12.00 S. „Księżniczka bez korony”
14.00 S. „Cabo”
15.00 S. anim.
16.00 TV 3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Pod prąd”
20.30 S. „Smak śniegu”
21.00 S. „TOP 3”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „Kłopotliwy spadek” dramat



6.00, 13.30 „Zasady mojej kuchni”
8.05 S. „Puchacz”
9.15 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35 S. „CSI. Miami”
11.35 S. „Mentalista”
12.30 S. dok. „Mania chomikowania”
15.00 S. „Wojny glin. Charków”
15.55 S. „Hudson i Rex”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „Zabójca” thriller
23.05 „Jiu Jitsu” komedia
01.10 S. „Żywe trupy”

LITWA 2024
rytas.tv

5.30 S. dok. „Paranormalne zjawiska 911”
6.30 S. „Cyganeczka Lala”
7.30 Pół godziny z Valatką
8.00 Realna mistyka
9.00 S. „Strażnik Karpacki”
10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25 S. „Raj”
12.00 Kod zdrowia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Ochroniarz dzieci”
15.00 Realna mistyka
16.00, 18.00, 20.00, 22.30 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. dok. „Rowy śmierci”
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Życie w biznesie
19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Strażnik Karpacki”
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. dok. „Rowy


śmierci”
00.30 S. „Ochroniarz dzieci”

6.00 S. „Hawaje 5.0”
7.35 S. „Rezydenci”
8.30 „Magazynowe wojny”
9.00 „E-gazas dugnas”
9.30 S. „Goldbergowie”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Rezydenci”
12.00 S. „Tatusz rządu”
12.30 „Gwiazdy lombardu”
13.00 „Mistrz kulinarii”
14.00 S. „Rezydenci”
15.00 S. „CSI. NY”
16.00 S. „Hawaje 5.0”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Rezydenci”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Aż do piekła” dramat
23.00 S. „Prawo i porządek: Przestępczość zorganizowana”
23.55 S. „Bibliotekarze”



6.00 S. „W rękach losu”
7.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Zapukaj do moich drzwi”
11.00 S. „Einstein”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00, 18.00 S. „Nowy Amsterdam”
15.00 S. „Anupamaa”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 „Jesteś moją wiosną”
19.00 S. „Partnerki”
21.00 S. „Bękarty z Pizzofalcone”
23.15 S. „Podróżnik”
01.20 S. „Zniewolona”

TVP 1

6.15 S. „Dziedzictwo”	z Sebastianem Karpielem Bułecką”	7.05 „Kryptonim MUZEUM”	minęło”	17.25 „Przyroda w obiektywie”
7.05 S. „Złoty chłopak”	13.50 S. „Blisko, coraz bliżej”	7.10 S. „Wojenne dziewczyny”	21.00 S. „Polskie drogi”	17.40 „Zdrowie z bożej apteki”
8.00 Transmisja Mszy Świętej	15.10 „Taka była telewizja”	7.55 „Polacy na ratunek Żydom”	22.25 „Blachnicki. Życie i światło” film dok.	17.55 „Życie według świętego Jana Pawła II”
8.30 „Kościół z bliska”	16.05 „Prywatne życie zwierząt”	8.10 „Okrasa łamie przepisy”	23.45 „Szansa dla dziewcząt” film dok.	18.10 „Prosto o gospodarce”
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”	16.35 „Zwierzaki Czytaki”	8.35 „Podróże Małej i Dużej”		18.30 „Zostań żołnierzem RP”
9.45 S. „Ranczo”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	9.00 „Towarzysze sekretarze oraz inni dygnitarze”	6.00 „Filmowe życiorysy”	18.45 Muzyczne chwile
10.45 S. „Komisarz Alex”	18.00 Teleexpress	9.25 „Spór o historię”	6.35 „Fatima - znak nadziei” film dok.	18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”	18.20 „Gra słów. Krzyżówka”	9.55 „Działo się w Krakowie”	7.15 „Benedyktyni - właściwa miara” film dok.	19.05 Informacje dnia
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	18.50 S. „Leśniczówka”	10.00 „Szlakiem Lubelskich Sztetli - Frampol”	8.00 „Sanktuarium Matki Bożej Nadziei w Pontmain we Francji” film dok.	19.15 „Rozmowy niedokończone”
13.10 Agrobiznes	19.20 „Z Andrussem po Galicji”	10.05 „Frasobliwy” film dok.	8.55 „40 dni z Janem Pawłem II”	20.30 „Każdy maluch to potrafi”
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”	19.50 „Nad Niemnem”	10.15 S. „Przyjaciele wesołego diabła”	9.00 Informacje dnia	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
13.55 „Portugalia - Dziki Zachód Europy” film dok.	20.10 „Studio Lwów”	10.45 S. dok. „Grecja. Od gór do morza”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	21.20 Modlitwa różańcowa
15.00 S. „Złoty chłopak”	20.30 „19.30”	11.35 „Był taki dzień”	9.35 „Pogranicze” reportaż	21.50 „Myśląc Ojczyzną”
15.55 Jaka to melodia?	20.55 „Gość 19.30”	11.40 „Etniczne klimaty - Safia”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	22.00 Apel Jasnogórski
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	21.30 S. „Ojciec Mateusz”	12.00 „Ex Libris”	10.30 „Słowo życia”	22.20 Informacje dnia
17.05 S. „Dziedzictwo”	23.15 „Papcio Chmiel” film dok.	12.20 „Kryptonim MUZEUM - Szlak Armii Krajowej”	10.35, 12.50, 20.25 Święty na każdy dzień	23.00 „Polskie dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”	00.10 „Teleexpress Extra”	12.30 „Miejsce z historią”	10.40 „Cena życia” reportaż	23.30 „Dulce et decorum est pro Patria mori” film dok.
18.20 „Jaka to melodia?”		12.45 „W kotle historii”	11.00 Informacje dnia	00.30 „Opiekuńcze skrzydła - Hospicjum św. Anny w Lubartowie” reportaż
18.55 S. „Klan”	8.00 „Muzyczne poranki”	13.10 „Myśliciele”	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	
19.25 S. „Leśniczówka”	8.55 „Ludzie z dobrego towarzystwa”	13.15 S. „Daleko od szosy”	11.45 „Zew natury”	7.00, 13.00, 18.00 Fani czterech kółek
20.00 „Jeden z dziesięciu”	9.30 „Wydarzenie aktualne”	14.25 „Było, nie minęło”	12.05 „Mocni w wierze”	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
20.30 „19.30”	10.00 „Fachowiec” film obycz.	14.50 „Halina Konopacka” film dok.	12.35 „Słowo życia”	10.00 Obrońcy zabytków
20.50 „Gość 19.30”	12.00 S. „Sława i chwała”	15.45 „Kalendarium Powstania Styczniowego 1863”	12.40 „Ma się rozumieć”	10.30 Walka o bagaż
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	13.50 „Profesor Zazul” film TVP	16.20 „Ex Libris”	13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański	11.00 Łowcy staroci: renowacje
22.10 „Legenda Herkulesa” film fab.	14.25 Galeria sztuki na ekranie	16.45 „Giganci historii”	13.03 Informacje dnia	12.00 Łowcy staroci
23.55 „Kaznodzieja z karabinem” dramat	15.35 „Brzezina” dramat	17.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	13.20 „Święty nie rodzi się po śmierci” film dok.	14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
	17.20 „Łuczniczki z Kraju Smoka” dramat	17.55 „Myśliciele”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	16.00 Nagi instynkt przetrwania
7.00 „Gra słów. Krzyżówka”	19.00 „Niedziela z... twórczością Jerzego Gruzy”	18.00 S. „Przeprowadzki”	15.20 Muzyczne chwile	17.00 Skarby z szopy
7.30 „Anna Dymna - spotkajmy się”	19.55 „Mistrzowie muzyki filmowej”	18.50 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	15.30 „Muzeum Powstania Warszawskiego” reportaż	17.30 Obrońcy zabytków
8.00 „Kulinarne wędrówki z Jolą Kleser”	21.00 „Matka” spektakl	19.00 S. „Wojenne dziewczyny”	15.55 Film dok.	19.30 Jak to działa?
8.30 „Pytanie na śniadanie”	22.40 „Powrót do domu” dramat	19.45 S. „Polacy na ratunek Żydom”	16.50 „Ma się rozumieć”	20.00 Łowcy staroci: renowacje
12.10 „Kamperem po Południu”	00.30 „Portrety dokumentalne”	20.00 „Z Historią na Ty”	17.00 Informacje dnia	21.00 Łowcy opali
12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”		20.20 „Przypadek Polski. Polityka i idee”	17.10 „Jestem mamą”	22.00 Gorączka złota
13.00 „Gość Poranka”	7.00 „Był taki dzień”	20.35 „Było, nie		23.00 Karciani kanciarze

TVP
WILNO

7.00 Zwierzaki Czytaki
7.15 Figu Migu
7.20 S. anim. „Agatka”
7.35 Moda na rodzinę
8.00 Info Wilno
8.15 Studio Wilno
8.35 Woronicza 17
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 To je Borowicz
10.55 Gra słów.
Krzyżówka
11.20 Zwierzaki Czytaki
11.30 S. anim. „Agatka”
11.45 Dobre historie
12.10 S. „Korona królów.
Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Było, nie minęło
13.30 Nad Niemnem
13.45 Va Banque
14.35 Gwiazdociąg
TVP
15.05 Słownik
polsko@polski
15.30 Jak to działa
16.00 Koronka do
Miłosierdzia
Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy
szczęścia”
17.10 Figu Migu
17.15 Zwierzaki Czytaki
17.40 Drogi wolności
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Panorama
litewska
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.10 S. „Korona
królów.
Jagiellonowie”
21.35 S. „Leśniczówka”
21.55 Rytmy Dwójki
23.00 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.20 Pożyteczni.pl

LRT | TV

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,
8.30 Wiadomości
9.00 S. „Soko Leipzig”
9.50 S. „Komisarz Rex”
10.40 S. „Śledczy do

parę”
11.30 S. „Stary”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Garnki świata
14.00, 15.00, 16.00,
Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień
dobry Litwo
16.15 S. „Dobra
czarownica”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Dokąd teraz?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa mówi
22.30 Wiadomości
Rowerowe
23.00 S. „Nad wodą”
23.45 S. „Komisarz
Rex”



6.05 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i
Jerry Show”
7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker,
strażnik Teksasu”
10.00 S. „Poważne
sprawy”
11.00 S. „Krwawe
kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Mam na imię
Farah”
15.30 S. „Kraina
Nadziei”
16.30 Dobry wieczór,
Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszki na 20
21.00 S. „Potrzebuję
miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Tożsamość
zdrajcy” thriller
00.25 S. „S.W.A.T.”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki
Litewskiej
6.05 (Nie)emigranci
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Dzieci tysiąclecia
Litwy
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Jesteśmy z
Ukrainy

12.00 W sercu Litwin
13.00 Gen ciekawości
13.30 Euromaxx
14.00 S. dok. „Złamanie
kodu”
14.50 S. dok. „Tematy
wideo w Japonii”
15.00 „Eliminacje ME
w piłce
ręcznej kobiet.
Azerbejdżan-
Litwa
16.30 Dzień dobry
Litwo
18.30 Babciu, naucz
mnie
19.00 Zielona półka
19.30 S. dok.
„Wyznanie
diabła.
Zaginione
taśmy
Eichmanna”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Wizjonerzy
21.40 „Król Roger”
opera

23.00 Znane nieznanne
kobiety
00.00 Wiadomości DW
(ros.)
00.15 Dzień na świecie
(ros.)
00.40 Ulice kobiet



6.00 Seriale anim.
7.45 S. „Płonący ogień”
8.55 S. „W wirze
miłości”
10.00 S. „Barrister
Babu”
11.00 S. „Miejsce pod
słońcem”
12.00 S. „Księżniczka
bez korony”
14.00 S. „Cabo”
15.00 S. anim.
„Simpsonowie”
16.00 TV 3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Show dobrego
wieczoru”
20.30 S. „Smak
śniegu”
21.00 S. „TOP 3”
21.30 Wieczorne
wiadomości TV3
22.30 „Kodeks zabójcy”
thriller
00.25 S. „El Chapo”



6.00 „Zasady mojej
kuchni”
7.30 S. „Puchacz”
8.30 S. „Wydział nr 44”
9.35 S. „Hudson i Rex”
10.35 S. „CSI. Miami”
11.35 S. „Mentalista”
12.30 S. dok. „Mania
chomikowania”
13.30 „Zasady mojej
kuchni”
14.50 S. „Wojny glin.
Charków”
15.55 S. „Hudson i Rex”
17.00 S. „Rekrut”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Magnum:
Detektyw z
Hawajów”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „Zapłata”
film fab.
23.25 „Zabójca” thriller

rytas . tv

5.30 Nowy dzień
6.30 S. „Cyganecka
Lala”
7.30 W cieniu
mężczyzn
8.00 Realna mistyka
10.00 S. „Strażnik
Karpacki”
11.00 S. „Raj”
12.00 Pierwszy raz.
60+
12.30 Fenomen stolicy
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Ochroniarz
dzieci”
15.00 Realna mistyka
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 Redakcja. J.
Ohman
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Ameryka. Wielka
wyprawa
19.00 S. „Cyganecka
Lala”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Strażnik
Karpacki”
21.25 S. „Raj”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo

23.30 Redakcja. M.
Mikutavičius
00.30 S. „Ochroniarz
dzieci”



6.00 S. „Hawaje 5.0”
7.35 S. „Rezydenci”
8.30 „Magazynowe
wojny”
9.00 „Na jednym końcu
haczyk”
9.30 S. „Goldbergowie”
10.00 „Najzabawniejsze
filmiki Ameryki”
11.00 S. „Rezydenci”
12.00 S. „Tatusz rządu”
12.30 „Gwiazdy
lombardu”
13.00 „Mistrz kulinarii”
14.00 S. „Rezydenci”
15.00 S. „CSI. NY”
16.00 S. „Hawaje 5.0”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Rezydenci”
20.00 „Najzabawniejsze
filmiki Ameryki”
21.00 „Ruchomy
chaos”
film fab.
23.05 S. „Prawo
i porządek:
Przestępczość
zorganizowana”
00.00 S. „Bibliotekarze”



6.00 S. „W rękach losu”
7.00 „Rodzinne
melodramaty”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany
owoc”
10.00 S. „Zapukaj do
moich drzwi”
11.00 S. „Einstein”
12.00 S. „Zabójcze
umysły”
13.00 S. „Prawo i
porządek”
14.00 S. „Nowy
Amsterdam”
15.00 S. „Anupamaa”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 „Jesteś moją
wiosną”
18.00 S. „Nowy
Amsterdam”
19.00 S. „Partnerki”
20.00 S. „Prawo i
porządek”

21.00 S. „Bękarty z Pizzofalcone”
01.25 S. „Zniewolona”

TVP 1

6.15 S. „Dziedzictwo”
7.05 S. „Złoty chłopak”
8.00 Transmisja Mszy Świętej
8.30 „Zrujnowani odbudowani”
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
9.45 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.30 „Rok w ogrodzie Extra”
14.00 „Sroki czarno-białe, ale nie tylko” film dok.
15.00 S. „Złoty chłopak”
15.55 Jaka to melodia?
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 S. „Leśniczówka”
20.00 „Jeden z dziesięciu”
20.30 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.10 „Za wszelką cenę” dramat
00.30 „Pisklaki” film dok.

TVP KULTURA

8.20 „Muzyczne poranki”
9.10 „Kronos”
9.55 „Zaginione - odnalezione”
10.20 „Łucznicy z Kraju Smoka” dramat
12.00 S. „Sława i chwała”

13.55 „Mistrzowie muzyki filmowej”
14.55 „Uciezka z kina „Wolność” film obycz.
16.35 „Actus Humanus Nativitas” koncert
18.35 „Księga Przestrzeni”
19.15 „Którędy po sztukę”
19.25 „Koncert na dwoje” film dok.
21.00 „Dzieci słońca” dramat
22.50 S. „W 80 dni dookoła świata”
23.50 „Jazz.pl”

TVP POLONIA

7.00 „Gra słów. Krzyżówka”
7.30 „Magiczne Podhale z Sebastianem Bułecką”
8.00 „Kuchnia dwudziestolecia”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Studio Lwów”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.20 „Korona Gór Polski”
13.50 S. „Ojciec Mateusz”
15.35 „Papcio Chmiel” film dok.
16.35 S. anim. „Pamiętnik Florki”
16.45 „GO - TU - JEMY”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie.”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka;”
18.50 S. „Leśniczówka”
19.20 „Polki w Gruzji”
19.50 „Kierunek Zachód”
20.10 „Magazyn z Wysp”
20.30 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.30 S. „O mnie się nie martw”
23.15 „Taka była telewizja”

00.10 „Teleexpress Extra”

TVP

HISTORIA

7.00 „Był taki dzień”
7.05 „Kryptonim MUZEUM”
7.15 S. „Wojenne dziewczyny”
8.00 „Polacy na ratunek Żydom”
8.15 „Okrasa łamie przepisy”
8.40 „Podróże Małej i Dużej”
9.05 „Działo się w Krakowie”
9.10 „Było, nie minęło”
9.35 „Encyklopedia II wojny światowej”
9.55 „Kalendarium Powstania Styczniowego 1863”
10.00 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
10.05 Szlakiem Lubelskich Sztetli”
10.15 S. „Przyjaciele wesołego diabła”
10.40 „Piosenką przez historię”
10.45 S. dok. „Grecja. Od gór do morza”
11.35 „Etniczne klimaty – Młodzi”
12.00 „Dziewczyny z Zatorza”
12.25 „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”
12.45 „W kotle historii”
13.15 S. „Daleko od szosy”
14.25 „Było, nie minęło”
14.50 „Blachnicki. Życie i światło” film dok.
15.05 „Działo się w Krakowie”
16.10 „Magiczne Podhale z Sebastianem Karpielem Bułecką”
16.30 „Działo się w Krakowie”
16.35 „Śpiewające góry” film dok.
16.45 „Giganci historii”
17.30 S. „Korona królów”
17.50 „Szlakiem miejsc niezwykłych”

18.00 S. „Przeprowadzki”
19.00 S. „Wojenne dziewczyny”
19.45 „Z Historią na Ty”
20.05 „Magiczne Podhale z Sebastianem Karpielem Bułecką”
20.30 „Spór o historię”
21.00 S. „Polskie drogi”
22.45 „Od zmierzchu do świtu” film dok.
23.35 „Było, nie minęło”

TRAM

6.35 „Odpowiedzialni za Kościół”
7.00 „Savionalia” film dok.
7.50 „Jestem gotowy na wszystko...” film dok.
8.35 „Zdrowie z bożej apteki”
8.55 „40 dni z Janem Pawłem II”
9.00 Informacje dnia
9.15 „Polski punkt widzenia”
9.35 „Każdy maluch to potrafi”
9.50 „Słowo życia”
10.00 „Tak Go pamiętam”
10.15 Muzyczne chwile
10.30 „Sanktuaria polskie”
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna papieża Franciszka w Watykanie
12.00 „Pasjonat muzyki i malarstwa. Marcin Żarnecki” reportaż
12.25 „Jestem mamą”
12.40 „Prosto o gospodarce”
13.00 Modlitwa Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 „Polskie dziedzictwo”
13.50 „Pragnienie Boga” film dok.
14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile

15.35 „Dom w serce wpisany” reportaż
16.00 Film dok.
16.50 „Ma się rozumieć”
17.00 Informacje dnia
17.10 „Na zdrowie”
17.30 „Pierwszy zmysł” reportaż
18.00 „Po stronie prawdy”
18.50 Muzyczne chwile
18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
19.00 Modlitwa Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 S. anim.
21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
21.20 Modlitwa różańcowa
21.50 „Myśląc Ojczyzna”
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 „Polski punkt widzenia”
23.00 „Spełnić marzenie” film fab.
00.50 Muzyczne chwile

Discovery CHANNEL

7.00, 13.00, 18.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Obrońcy zabytków
10.30 Walka o bagaż
11.00 Łowcy staroci: renowacje
12.00 Łowcy staroci
14.00 Włoska kontrola celna
17.00 Skarby z szopy
17.30 Hiszpańska kontrola celna
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Graty Dereka Bieriego
22.00 Fani czterech kółek
23.00 Gwiazdorskie fury

INFORMACIJA APIE TERITORIJŲ PLANAVIMĄ

Pradedamas rengti teritorijos, esančios Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Gineitiškių k., Atžalyno g., detalaus plano koregavimas, prijungiant įsiterpusį valstybinės žemės plotą, TPD Nr. K-VT-41-23-547. **Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas:** kitos paskirties individualiems namams/statiniams statyti ir eksploatuoti žemės sklypų (kad. Nr. 4110/0800:158 ir kad. Nr. 4110/0800:319), esančių Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Gineitiškių k., detalaus plano patvirtinimo, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006-05-12 įsakymu Nr. A27-688, koregavimas, prijungiant įsiterpusį valstybinės žemės plotą, TPD Nr. K-VT-41-23-547. Planavimo organizatorius: Vilniaus r. sav. administracijos direktorius, Rinktinės g. 50, LT-09319 Vilnius, tel.+37052751961, el.p.: vrsa@vrsa.lt, tinklapis: www.vrsa.lt

Planavimo iniciatorius: fizinis asmuo. **Detaliojo plano sprendinių rengėjas:** UAB „Krianta“, Kalvarijų g. 129-301, 3 aukštas, 08221 Vilnius, tel. +37052779655, el. p.: krianta@mail.lt, Projekto vadovas: Dmitrij Kaidašov, tel. +37068574269, el. p.: architect.dmitrij@gmail.com.

Planavimo tikslai: koreguoti žemės sklypų (kad. Nr. 4110/0800:158 ir kad. Nr. 4110/0800:819), esančių Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Gineitiškių k., detaliojo plano, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006-05-12 įsakymu Nr. A27-688 (TPD registracijos Nr. T00087486) (toliau – Detalusis planas) sprendinius, prijungiant įsiterpusį valstybinės žemės plotą. **Detaliojo plano rengimo pagrindas:** Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. KADI-1089 „Dėl kitos paskirties individualiems namams/statiniams statyti ir eksploatuoti žemės sklypų (kad. Nr. 4110/0800:158 ir Kad. Nr. 4110/0800:819), esančių Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Gineitiškių k., detalaus plano patvirtinimo, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006-05-12 įsakymu Nr. A27-688, koregavimo inicijavimo, prijungiant įsiterpusį valstybinės žemės plotą“.

SPAV reikalingumas: neprivaloma, koncepcija nerengiama. Detalusis planas rengiamas LR teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje www.tpdris.lt. Teritorijų planavimo dokumento Nr. K-VT-41-23-547.

Visuomenės informavimo tvarka: bendra.

Su planavimo darbų programa galima susipažinti Vilniaus rajono savivaldybės administracijos internetiniame tinklapyje (www.vrsa.lt), Zujūnų seniūnijoje bei LR teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje www.tpdris.lt Pasiūlymus dėl Detaliojo plano visuomenė gali teikti Detaliojo plano organizatoriui aukščiau nurodytais adresais raštu ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (TPDRIS), interneto tinklapis www.tpdris.lt (rengiamo teritorijų planavimo dokumento TPD Nr. K-VT-41-23-547) per visą teritorijų planavimo dokumento rengimo laikotarpį iki viešo svarstymo pabaigos. Teikiant pasiūlymus privalu nurodyti pasiūlymą teikiančio asmens ir jo įgalioto asmens (jei toks yra) vardą pavardę, gyvenamosios vietos adresą, telefono numerį, elektroninio pašto adresą arba, jei pasiūlymą teikia juridinis asmuo, jo buveinės adresą, telefono numerį, elektroninio pašto adresą ir aplinkybes, kuriomis pagrindžiamas pasiūlymas, ir jas patvirtinantys įrodymai.

Informacija apie galimybes susipažinti su parengto detaliojo plano sprendiniais bei apie viešo svarstymo laiką ir datą bus teikiama papildomai.

Zam. 2760

KURIER WILEŃSKI

Prenumerata 2024

Wydanie codzienne (kod 0044)

Na mėsiac 10,00 €

Na 3 mėsiacę 28,00 €

Na 6 mėsięcy 54,00 €

Na rok 105,00 €

Wydanie magazynowe (kod 0172)

Na mėsiac 4,00 €

Na 3 mėsiacę 11 €

Na 6 mėsięcy 21,00 €

Na rok 40,00 €

Dla osób niepełnosprawnych oraz emerytów

Wydanie codzienne (kod 0227)

Na mėsiac 9,00 €

Na 3 mėsiacę 25,00 €

Na 6 mėsięcy 49,00 €

Na rok 93,00 €

Prenumerata dla czytelników za granicą

Wydanie codzienne

Na mėsiac 20 €

Na 6 mėsięcy 120 €

Na rok 240 €

Wydanie magazynowe

Na mėsiac 10 €

Na 6 mėsięcy 60 €

Na rok 120 €

„Kurier Wileński” można zaprenumerować:

- w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
- drogą elektroniczną: www.prenumeruok.lt;

Zasięgnąć informacji można pod nr. tel. (8-5) 260 84 44, Birbynių g. 4A, LT-02121 Vilnius, kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. 8 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20

euro/tona. Tel. 8 600 18 083 (Leon)

USŁUGI

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi.


Tel. 8 645 444 47

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Nie- drogo. Tel. 8 683 95 373

PRACA

Kobieta poszukuje pracy. Proponować różne warianty. Tel. 8 676 67347

 **UAB „KLION”
zatrudni**
**PRACOWNIKA SKLEPU,
MAGAZYNU**
Wynagrodzenie od 800 euro
Miejsce pracy:
Vilnius, Birbinių g. 4A
Tel.: 8 685 04080,
e-mail.: info@klion.lt

KAWIARNIA
SULTINIAI

• Smaczne pierożki z nadzieniem
• Aromatyczna kawa, herbata
• Szybka obsługa
• Gorące dania
**Znajdą nas Państwo
w samym centrum stolicy:**
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

Firma zatrudni administratora

Staż pracy niewymagany
prawo jazdy kategorii B
tel. 8 685 14284,
el.p.: info@uabrovita.lt


**Wypożyczanie i sprzedaż
garniturów męskich**
Kalvarijų 140A, Vilnius
tel. 8 645 10 020
el.p.: info@newmen.lt
www.newmen.lt

Informuojame žemės sklypo (kadastro Nr. 4150/0800:10), esančio Vilniaus raj., Medininkų sen., Kalvų k. 11 savininką Č. L., kad UAB “Sanora” matininkas Feliksas Steponavičius (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 2M-M-1569) **2024-03-07 d. 12:00 val.** vykdys žemės sklypo (kadastro Nr. 4150/0800:18), esančio Vilniaus raj., Medininkų sen., Kalvų k., ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į UAB “Sanora” adresu Pulko g. 2 Vilnius, el. paštą info@sanora.lt arba telefonu (85)2752523, mob.869840821.

Zam. 2761

Smykofonia
**KONCERT
DLA MELOMALUSZKÓW
POD SŁOŃCEM
HISZPANII**
DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE // 10 MARCA, GODZ. 10:00; 11:15
Bilety do nabycia: kakava.lt

Sfinansowano ze środków Fundacji ORLEN

Pamiątki Eltona Johna sprzedane za 8 mln dol.



Przedmioty należące do Eltona Johna sprzedane zostały na licytacji za łączną kwotę 8 mln dolarów. Olbrzymim zainteresowaniem wśród licytujących cieszył się fortepian, który sprzedano za ponad 200 tys. dolarów. Jego buty na wysokich koturnach z inicjałami znalazły nabywcę za 94,5 tys. dolarów, a sceniczne okulary za 1/5 tej kwoty. Brytyjski muzyk jest także koneserem sztuki. Obraz Banksy'ego, który posiadał w swojej kolekcji, sprzedany został za prawie 2 mln dolarów. Limuzyna marki Bentley — za 441 tys. dol.
Fot. domena publiczna

Najstarsza szminka

W 2001 r. rzeka Halil wystąpiła z brzegów i zalała miasto Dżiroft w Iranie oraz pobliskie stanowiska archeologiczne. Przy okazji wypłynęła spod ziemi antyczne grobowce. Złodzieje wkrótce je splądrowali. Irańska policja odzyskała część łupów, w tym najstarszą na świecie szminkę do ust.

Niewielki cylindryczny przedmiot został odnaleziony już kilka lat temu, ale dopiero przeprowadzone niedawno badania ujawniły jego zawartość. Po analizie naukowcy stwierdzili, że w mazi są ślady kilku barwników mineralnych, które były używane jako kosmetyk do barwienia ust. Były to między innymi minerały, takie jak ciemnoczerwony hematyt, manganit i braunit, a także wosk pochodzenia roślinnego. Według badaczy składniki te w połączeniu barwiły na czerwono, a to oznacza, że od czasów antycznych niewiele się zmieniło.

Naukowcy obliczyli, że szminka ta pochodzi z czasów między 1939 a 1687 r. p.n. e. — jest więc najstarszą szminką na świecie.

Monstrualny wąż odkryty w Amazonii



Największy na świecie gatunek węża został odkryty w amazońskim lesie deszczowym. Ma prawie 8 m długości i waży ok. 200 kg. Anakonda zielona północna została odkryta przez grupę badaczy, działającą pod okiem telewizyjnego prezentera dzikiej przyrody, prof. Freeka Vonka.

Głowa węża jest tej samej wielkości co ludzka. Do tej pory w Amazonii znany był tylko jeden gatunek anakondy zielonej — południowej. Zamieszkuje m.in. Boliwię, Brazylię i Peru. Nowo odkryty gatunek to anakonda zielona północna (*Eunectes akayima*). Zamieszkuje ona m.in. Ekwador, Gujanę, Gujanę Francuską, Kolumbię i Wenezuelę.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka



■ Aktorzy z megahitu „Oppenheimer” podczas wręczenia nagród Amerykańskiej Gildii Aktorów Fot. EPA-ELTA